ហេតុអ្វីយើងគប្បីប្រតិបត្តិតាម ព្រះពុទ្ធសាសនា

ពន្យល់អំពី

សាសនា និង សង្គម

បែបទស្សនវិជ្ជា

សំរាប់អ្នកអានគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន

ដោយភិក្ខុ សឿង ខុន្ធី

ព.ស ២៥៤៧ គ.ស ២០០៣

HOW TO PRACTISE BUDDHISM

by

Ven. Dr. K. Sri Dhammananda

Translated from English into Khmer by

Bhikku Soeurng Vutthy
(Maṅgalajjotto)

B.C. 2547 A.D. 2003

ហេតុអ្វីយើងគប្បីប្រតិបត្តិតាម
ព្រះពុទ្ធសាសនា

ដោយ

ព្រះតេជគុណបណ្ឌិត ក. ស្រីធម្មានន្ទ

បកប្រែពីភាសាអង់គ្លេស ដោយ

ភិក្ខុ សឿង វុឌ្ឍី

អតីតសមណសិស្ស នៃពុទ្ធិកវិទ្យាល័យស្វាយរៀង

ព.ស ២៥៤៧ គ.ស ២០០៣

មាតិកានុក្រម

ទំព័រ

- ហេតុអ្វីយើងគប្បីប្រតិបត្តិតាមព្រះពុទ្ធសាសនា.........................1
- ទោមនស្សចេតនា...10
- គំរូរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ...12
- អភិនេស្រ្កមណ៍...14
- ពុទ្ធសាសនានៅប្រទេសចិន 16
- ពុទ្ធសាសនានៅប្រទេសម៉ាឡេស៊ី 19
- សាសនាដែលពួកបញ្ញវន្តអាចអោយតំលៃ...............................25
- ឥរិយាបថរបស់សាសនាមួយចំនួន 27
- របៀបរស់នៅតាមបែបសាសនាប្រកបដោយវិចារណញ្ញាណ........28
- ពុទ្ធសាសនា និង បច្ចេកវិទ្យាទំនើប....................................33
- មនុស្ស និង សាសនា 40
- ចិត្តមនុស្សស្មានមិនត្រូវ..43
- សេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើស..46
- សាសនា និង អ្នកគិតសេរី 51

អារម្ភកថា

សៀវភៅដែលអស់លោកអ្នក និងប្អូនៗកំពុងកាន់អាននៅនឹងដៃនេះ ច្បាប់ដើមជាភាសាអង់គ្លេស ។ តែដោយខ្ញុំបានអានហើយឃើញថាវាមានខ្លឹមសារល្អគួរយកជាគតិបាន ទើបខ្ញុំសំរេចចិត្តបកប្រែជាភាសាខ្មែរ ដើម្បីបំរើផលប្រយោជន៍អក្សរសាស្ត្រជាតិយើង ។

ក្នុងការបកប្រែ និងសរសេរនេះពិតជាមានកំហុសឆ្គងខាងឃ្លាល្បះ អក្ខរាវិរុទ្ធ និងពាក្យបច្ចេកសព្ទមួយចំនួនមិនលែង។ ព្រោះខ្ញុំជាអ្នកបកប្រែមិនមែនជាអ្នកចេះដឹងជ្រៅជ្រះ មិនជាអ្នកវប្បធម៌អក្សរសាស្ត្រ ហើយក៏គ្មានសញ្ញាប័ត្រអ្វីធំដុំទេ។ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាអ្នកមានឆន្ទៈ ក្នុងការធ្វើកិច្ចការនេះប៉ុណ្ណោះ ។

ដូច្នេះសូមលោកអ្នក និងប្រិយមិត្តអ្នកអានមេត្តាជួយកែតំរូវ នូវរាល់កំហុសឆ្គងដោយអចេតនានេះ ដើម្បីចូលរួមលើកតំកើងតំលៃភាសាជាតិយើងក្នុងគោលបំណង បំរើផលប្រយោជន៍រួមរបស់សង្គម ។

ម្យ៉ាងវិញទៀតខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតចំពោះសមណសិស្ស និងសមណនិស្សិតដែលជាសហការីដែលបានជួយផ្ទុកដាក់ក្នុងការនេះឱ្យបានសំរេចជាស្ថាពរ។ ឯនាមសមណសិស្ស និងសមណនិស្សិតជាអ្នកជំនួយការក្នុងសៀវភៅនេះមានដូចជា :-

~ **សាមណេរ ហ៊ឹម សុខុម**

- **សាមណេរ សុខ សំបូរ**
- **ភិក្ខុ ញ៉ាញ់ កុសល**
- **ភិក្ខុ អ៊ុំ តារា**
- **សាមណេរ អ៊ុន សុវណ្ណី**
- **ភិក្ខុ ព្រំ ស៊ីណា**
- **សាមណេរ ព្រំ មុន្នី**

យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាសៀវភៅនេះ ពិតជាជំនួយយ៉ាងសំខាន់សំរាប់សិក្ខា- កាម កុលបុត្រក្នុងសកលកម្ពុជារដ្ឋ និងជាពិសេសសិស្សានុសិស្សវិទ្យាល័យនានា។ ព្រោះនៅក្នុងប្រធានបទនីមួយៗ សុទ្ធតែផ្ទុកទៅដោយគំនិតសំខាន់ដែលអាចទុកដូចជាពុទ្ធិ ខាងវប្បធម៌ទូទៅមួយផ្នែកដែរ ។

ស្វាយរៀង, ថ្ងៃទី ២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០៣

រៀបរៀង ភិក្ខុ **សឿន ធុវណ្ណី**

ហេតុអ្វីយើងគប្បីប្រតិបត្តិតាមព្រះពុទ្ធសាសនា

មុនយើងចាប់ផ្ដើមជជែកថាតើហេតុអ្វី យើងគប្បីប្រតិបត្តិតាមឱវាទរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ យើងគប្បីយល់ថាហេតុអ្វីបានជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បានសម្រេចព្រះទ័យបង្រៀននូវមាគ៌ាជីវិតថ្មីមួយ តាមបែបសាសនា ដើម្បីបានសំរេចសេចក្ដីសុខ ថ្នាក់ទីបំផុតជាលើកដំបូង ។

លោកអ្នកប្រហែលចាំបានថា ដំបូងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះទ័យរួញរា ដើម្បីប្រកាសនូវឱវាទនេះ ព្រះអង្គទ្រង់ឈ្វេងយល់ឃើញពីមនុស្សដែលមានការភ័ន្តច្រឡំដោយពិត អំពីជីវិតរបស់ពួកគេ លក្ខខណ្ឌរបស់គេ និងរបៀបខុសគ្នាទាំងស្រុង នៃវិធីសាស្ត្ររបស់ព្រះអង្គដែលស្ដែងចេញពីអ្វីដែលពួកគេធ្លាប់បានពើបប្រទះពីមុនមក ។

ព្រោះហេតុដូច្នេះ នៅពេលដែលព្រះអង្គទ្រង់ប្រមើលឃើញ ថាមានសត្វពួកខ្លះ "ដែលមានធូលីក្នុងភ្នែកតិច", ព្រះអង្គក៏បានសម្រេចចិត្តផ្សព្វផ្សាយនូវសច្ចធម៌នេះទៅដល់ពពួកជនទាំងឡាយ ។

ព្រះអង្គចែកចាយធម្មៈនេះ ចេញពីព្រះទ័យមេត្តាដ៏បរិសុទ្ធដើម្បីរំដោះទុក្ខរបស់សត្វលោក ។

មាគ៌ាត្រាស់ដឹង របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុងជាតិចុងក្រោយរបស់ព្រះអង្គ បានចាប់ផ្ដើមនៅពេលដែលព្រះអង្គទ្រង់បានទតឃើញនូវទេវទូតទាំង

បួនគឺ :- មនុស្សចាស់ជរា១ មនុស្សឈឺ១ សាកសព១ និងភេទអ្នកបួស១ ដែលធ្វើអោយព្រះអង្គជ្រាបបានយ៉ាងច្បាស់ដោយបញ្ញាញាណថា សេចក្តីទុក្ខគឺ បណ្តាលមកពីសេចក្តីតូចចិត្ត សេចក្តីមិនពេញ និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ។

ក្សណោះ ព្រះអង្គបានអធិដ្ឋានចិត្តយ៉ាងមាំ ហើយក៏បានបន្សាត់ខ្លួនចេញចាកផ្លូវលោក និងចាប់ផ្តើមស្វែងរកនូវមាគ៌ារំលត់ទុក្ខគ្រប់យ៉ាង តាមអង្គអរិយមគ្គ ។

ព្រះអង្គទ្រង់កត់សំគាល់ឃើញថា សេចក្តីទុក្ខលំបាននេះជាហេតុបង្កើតអោយមានអំពើអាក្រក់ផ្សេងៗនៅក្នុងសង្គម រួមមានទាំងការរើសអើងជាតិសាសន៍ និងការយល់ឃើញខុសជាដើម ។

ព្រះអង្គក៏បានឃើញបុគ្គលដែលកំពុងព្យាយាមរើខ្លួនចេញពីសេចក្តីទុក្ខបានក្លាយខ្លួនទៅទាសករចំពោះការប្រតិបត្តិសាសនដូចជាការបង្អត់អាហារ និងការប្រព្រឹត្តអត្តកិលិមថានុយោគ ស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់មិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយយល់ឃើញថា ការធ្វើខ្លួនអោយលំបានដូច្នេះអាចធ្វើអោយពួកគេលះបង់នូវអ្វីដែលគេហៅថាអាត្មន ។

ព្រះអង្គទ្រង់បានមើលឃើញ នូវសេចក្តីទុក្ខមានកម្រិតដ៏ធំក្រៃលែង ដែលកើតឡើងដោយការបែងចែកវណ្ណៈមនុស្សជាបួនថែមទៀត ។

ឯស្ត្រីទាំងឡាយក៏ទទួលរង នូវការប្រកាន់ភេទយ៉ាងគួរឱ្យខ្លាចផង

ដែរ។ ហើយចំនួនប្រាក់កាសដ៏ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ត្រូវបានចំណាយទៅលើកិច្ចការដែលគ្មានខ្លឹមសារ ដែលបណ្តាលឱ្យស្លាប់បាត់បង់ជីវិត របស់សត្វទាំងឡាយដោយគ្មានពំនឹង ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ឈ្វេងយល់ឃើញថា បញ្ហាទាំងអស់នេះគឺគ្មានអ្វីក្រៅពីការពាក់ព័ន្ធ ដោយការយល់ដឹងផ្នែកសតិបញ្ញាពីស្ថានភាពមិនសមស្របរបស់មនុស្សជាតិ ហើយព្រះអង្គទ្រង់មានបំណងចង់បង្ហាញនូវផ្លូវត្រូវសម្រាប់សង្គ្រោះដល់ជនទាំងនោះ ។

ព្រះអង្គប្រាថ្នាចង់ណែនាំ នូវមាគ៌ាជីវិតដ៏ប្រសើរដល់មនុស្សលោកនូវកិច្ចប្រតិបត្តិដើម្បីស្តារឡើងវិញនូវសេចក្តីថ្លៃថ្នូរតាមបែបបវេណីរបស់ខ្លួន។ ព្រះអង្គទ្រង់បានប្រកាសថា សង្គហកិច្ចពិតជាត្រូវទទួលបានតាមរយៈការដុសខាត់ជម្រះចិត្ត និងទទួលបាននូវបញ្ញា, នេះមិនមែនសំរេចបានដោយបណ្តុះគំនិតបណ្តុះនិស្ស័យក្នុងជំនឿទាំងងងឹតងងល់ ឬក៏សេចក្តីភ័យខ្លាចចំពោះអាទិទេព និងបញ្ហារបស់អាទិទេពនោះទេ ។

នៅត្រង់ចំនុចនេះ ចាំបាច់ត្រូវដឹងពីលក្ខណៈប្លែកគ្នារវាងពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធដែលយើងហៅថាធម៌ និងសាសនា, ជាពុទ្ធសាសនាដែលមានសកម្មភាពជាប់ទាក់ទងបញ្ហារបស់សង្គម ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសាវ័ករបស់ព្រះអង្គ ដោយអនុលោមទៅតាមប្រពៃណីទំនៀមទំលាប់ និងមាគ៌ាជីវិតរបស់ពួកគេ ។ ព្រះពុទ្ធមិនមានបំណងបង្កើតសាសនាដើម្បីអោយជនទាំងឡាយជឿតាមនោះទេ ។

ក្នុងឱកាសជាច្រើន ព្រះអង្គទ្រង់បានប្រកាសថា ព្រះអង្គទ្រង់ប្រកាសថា ព្រះអង្គមិនបានចាប់អារម្មណ៏ថា ជនណាមួយបានផ្តល់នូវកិត្តិយសដល់ព្រះអង្គ ឬក៏អត់នោះទេ ។

ផ្ទុយទៅវិញ ព្រះអង្គបានលើកទឹកចិត្ត ដល់សាវ័កទាំងឡាយអោយចេះពិចារណាបានស៊ីជំរៅនូវឱវាទទាំងឡាយ ដើម្បីសំរេចចិត្តថាតើឱវាទនោះ មានសុពលភាពដែរឬមិនមាន ។

ព្រះអង្គទ្រង់មិនបានដាក់ទោស ទៅលើជនណាដែលមិនបានធ្វើតាមបញ្ជារបស់ព្រះអង្គឡើយ ព្រះធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បានត្រាស់ដឹងនិងទ្រង់បានបង្រៀននោះត្រូវបានស្រាយបំភ្លឺថា ជាអរិយសច្ចៈ ។ ព្រោះធម៌នេះ បានបង្ហាញអោយយើងឃើញពីភាពពិតនៃជីវិតរបស់យើង និងជួយដឹកនាំខ្សែជីវិតបានត្រឹមត្រូវប្រាសចាកទោស និងស្វែងរកបាននូវសិទ្ធិសេរីភាព ។

ពាក្យថាធម្មៈ កើតមកពីពាក្យឬសថា "**ធរ**" មានន័យថា "**ឧបត្ថម្ភ**" ឬ "**ទ្រទ្រង់**" ។ ដូចនេះហើយទើបធម៌នេះមានឈ្មោះថា **បរមត្ថសច្ចៈ** ក្រៅពីនោះគឺជាអំពើ ឬជាច្បាប់សកល ។ ការដឹងដល់ថ្នាក់សច្ចៈដូចនេះ អាចកំចាត់បង់នូវអវិជ្ជា និងជួយអោយយើងបានរួចរំដោះ ចាកផុតសេចក្តីភ័យខ្លាច និងជំនឿឆ្វេង ។

ធម៌នោះអាចជួយយើងអោយសម្រេចបាននូវការសង្គ្រោះរបស់យើង

ដោយខ្លួនឯង។ ព្រះធម៌រមែងគាំពារយើងមិនអោយធ្លាក់ទៅក្នុងកំណើត អបាយភូមិ ទាំងក្នុងលោកនេះ និងលោកខាងមុខ ដែលអាចកើតជាសត្វតិរច្ឆាន អសុរកាយ និងប្រែតជាដើម ។

ប៉ុន្តែសូមកុំភ្លេចថាៈ យើងមិនត្រូវរង់ចាំដល់ស្លាប់ទើបបានដឹងនូវសភាវៈទាំងនេះទេ សូម្បីតែយើងកំពុងមានជីវិតរស់នៅជាមនុស្ស ក៏យើងបញ្ចេញនូវសេចក្តីក្រោធទោសៈ លោភៈ ឥស្សា ហើយក៏ធ្លាក់ខ្លួនទៅជាសត្វទាំងនេះបានដែរ។

នៅពេលយើង បង្កើននូវសន្តានចិត្តប្រកបដោយកិលេសទាំងនេះ ជាវិសគល់របស់វា ដូចនេះយើងច្បាស់ជាបានឃើញ នូវកំណើតជាឧបបាតិកនោះ ក្នុងពេលចុតិ និងបដិសន្ធិក្នុងស្ថានថោកទាបនេះជាមិនខាន។

ការដឹងនូវដំណើរទាំងនេះអោយឈ្មោះថា **ធម្មៈ** ឬ**ធម៌**ដែលជាសភាវៈទ្រទ្រង់យើងមិនអោយធ្លាក់ទៅក្នុងសេចក្តីទុក្ខ ក្នុងស្ថានអបាយ និងវដ្តសង្សារ ។

ដូចនេះយើងបានដឹងថាពាក្យ "**ធម៌**" មានការបកស្រាយស្រដៀងគ្នានឹងពាក្យ "**សាសនា**" ដែលជាប្រព័ន្ធជំនឿជាទំនៀម និងជាព្រហ្មចរិយ...។

ដូចនេះហើយ ទើបព្រហ្មចរិយធម៌នេះជាមាគ៌ាដើម្បីហ្វឹកហាត់ និងដុសខាត់ជំរះចិត្តដោយពិត។ ធម្មជាតិពិតរបស់ចិត្តមនុស្សមិនត្រូវបានពន្យល់ឱ្យបានច្បាស់លាស់នៅក្នុងសាសនាដទៃទេ ការបកស្រាយពិតខាងសកម្មភាព

ផ្លូវចិត្ត អាចត្រូវបានគេរកឃើញនៅក្នុងគម្ពីរអភិធម្ម គម្ពីរមានអត្ថជ្រាលជ្រៅ ក្នុងពុទ្ធសាសនា។ អ្នកចិត្តវិទ្យាសម័យទំនើប គឺស្ថិតនៅក្នុងភាពអាថិកំបាំងនៅឡើយអំពីវិស័យនៃចិត្តមនុស្សខ្លះ។ ប៉ុន្តែពួកអ្នកចិត្តវិទ្យាទាំងនោះ បានទទួលស្គាល់ថា ពេលយើងប្រៀបធៀបចិត្តវិទ្យាសម័យថ្មី ជាមួយនឹងចិត្តវិទ្យាដែលគង់នៅជាង ២៥០០ឆ្នាំ ក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា ចិត្តវិទ្យាសម័យថ្មីកំពុងស្ថិតនៅក្នុងជំហាននៃការចាប់ផ្តើមនៅឡើយ។

ព្រះពុទ្ធបានពន្យល់យ៉ាងច្បាស់នូវរឿងរ៉ាវទាំងឡាយ ដែលមនុស្សមិនអាចយល់ឃើញជាមុន។ ពិតមែនហើយ នៅពេលយើងឃើញនូវធម្មជាតិពិតនៃចិត្តរបស់មនុស្ស យើងគង់អាចយល់បានថាហេតុអ្វីខ្លួនយើងត្រូវបានគេហៅថា "**មនុស្ស**"។ "**មន**" មានន័យថាចិត្ត បន្ថែមពាក្យ "**ឧស្ស**" បានជា "**មនុស្ស**" មានន័យថា អ្នកដែលអាចធ្វើអោយចំរើន បណ្តុះចិត្តរបស់ខ្លួនអោយឈានដល់ថ្នាក់ខ្ពស់បំផុត (ឬអ្នកដែលដឹងនូវហេតុដែលមានប្រយោជន៍ និងមិនមានប្រយោជន៍)។

ក្នុងរបៀបដូចគ្នានេះ ទស្សនៈវិជ្ជាចិនប្រើពាក្យ “Humane” “Ren” ដើម្បីពណ៌នាចំពោះជនណាដែលមាន**មេត្តា ករុណា មុទិតា** និងសេចក្តីទៀងត្រង់ ។ ប្រសិនបើគុណធម៌ទាំងនេះមិនមាននៅក្នុងខ្លួនមនុស្សទេនោះ យើងមិនអាចចាត់ទុកអ្នកនោះជាមនុស្សពិតទេ។

ឯទស្សនវិជ្ជាលោកខាងលិចវិញកំណត់ពាក្យនេះ ដោយសំដៅដល់ជន

ទាំងឡាយណាដែលមានវិចារណញ្ញាណ ប្រកបដោយហេតុផល។ តាមពិតទៅ ពាក្យ "**Homo Sapien**" មានន័យចំថា អ្នកមានប្រាជ្ញា ឬអ្នកគិរិះគិត ។ មនុស្សទាំងអស់សុទ្ធតែមានចិត្តដូចគ្នា ប៉ុន្តែចិត្តមនុស្សខ្លះនៅមានកម្រិតត្រាន់តែដើម្បីធ្វើអោយជាក់ច្បាស់ដល់ជីវិតរបស់ពួកគេ ដែលកំពុងរស់នៅដើម្បីជួយពួកគេស្វែងរកអាហារ លំនៅដ្ឋានដើម្បីប្រពន្ធកូន និងសេចក្តីសប្បាយបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះ។ តែគេមិនអាចពង្រីកចិត្តរបស់គេអោយបានវែងឆ្ងាយជាងនេះទៀតទេ ។

✶ សូម្បីតែទេវតា ព្រះព្រហ្មដែលតាំងខ្លួនឯងជាអាទិទេព ឬអច្ឆរិយបុគ្គលនោះ ក៏គ្មានបញ្ញាដូចមនុស្សយើងទេ ។ ពួកទេវតា និងព្រហ្មនោះ ក៏មិនដឹងនូវអ្វី ដែលនឹងកើតឡើងចំពោះពួកគេបន្ទាប់ពី ចុតិ(ការស្លាប់)ឡើយ។ គឺពួកទេវតា ឬព្រហ្មទាំងនោះ មិនដឹងពីរបៀបរៀបចំដំណើរសំរាប់ជីវិតបរលោកនាយរបស់ខ្លួន ហើយក៏គ្មានគំនិតរបៀបនេះដែរ។

ជំនឿថា ការកើតជាទេវៈ ឬព្រហ្មគួរជាទិសដៅចុងក្រោយនៃជីវិតរបស់យើង នោះត្រូវបានព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបដិសេធទៅវិញ។ ដរាបណាចំនង់ក្នុងភពនៅមានក្នុងសត្វណា សត្វនោះឯងរមែងនៅកើតទៀត។ យើងហៅចំណង់តណ្ហាដ៏ធំនោះថា ***ភវតណ្ហា*** (សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភព)។ ម្លោះហើយពួកទេវតា និងព្រហ្មដែលមានចំណង់តណ្ហាមាំ ក៏មិនអាចជៀសផុតពីបដិ០០២ឧសន្ធិ ប៉ុន្តែទេវតា និងព្រហ្មទាំងនោះមិនអាចដឹងដូច្នេះទេ ។

ឯមនុស្សអាច ដឹងថា ការស្លាប់មិនមែនជាចុងបញ្ចប់នៃជីវិតទេ គឺជីវិតនោះអាចប្រព្រឹត្ត ទៅជាបន្តទៀត ។

ហេតុនេះហើយសត្វហើយសត្វទាំងឡាយដែលមានបញ្ញា នៅក្នុងស្ថានដែលដឹងដូច្នេះ គប្បីរៀបចំសំរាប់ដំណើរជីវិតភពខាងនាយនោះចុះ និងគប្បីជ្រាបច្បាស់ថា ស្ថាននោះមិនមែនជាស្ថានទុគ្គតិឡើយ ។ នេះហើយដែលថាសាសនាក្លាយជាជំនួយ(ដល់សង្គម) ដ៏មានសារៈសំខាន់នោះ ។

មនុស្សទាំងឡាយគឺជាសត្វតែមួយគត់ដែលអាចដឹងថា យើងមានអានុភាពដើម្បីគ្រប់គ្រងជោគវាសនារបស់ខ្លួនយើងផ្ទាល់ ។

✍ គ្មានបុគ្គលដទៃណាអាចបង្កើតសាសនាបានទេ ។ មានតែមនុស្សទេទើបអាចបង្កើត និងរៀបចំសាសនាបាន ដោយសារបញ្ញាញាណរបស់ខ្លួនឯង ។

ជំនឿសាមញ្ញជឿថា សាសនាទាំងឡាយមានភពកំណើតនៅឋានសួគ៌ ហើយបានត្រូវនាំយកមកកាន់លោកនេះ ដោយការផ្សព្វផ្សាយអោយដឹង ។ ប៉ុន្តែពុទ្ធសាសនាមានដើមកំណើតនៅលើភពផែនដីនេះ តាំងនៅក្នុងចិត្តមនុស្សទាំងឡាយរួចក្រោយមក ទើបបានឈានទៅដល់ស្ថានសួគ៌ ។

✵ សាសនាមិនមែនមកពីលើស្ថានសួគ៌ទេ ។

✵ តាមពិតទៅ ស្ថានទេវតា(ឋានសួគ៌) ទាំងឡាយនោះ មិនដែលនាំឱ្យមាននូវសេចក្តីចំរើនលូតលាស់ ខាងប្រាជ្ញាស្មារតីទេព្រោះស្ថានទាំងនោះ

ខ្វល់ខ្វាយតែជាមួយនឹងសេចក្ដីសុខតែម្យ៉ាង ។ ហើយទេវតាទាំងឡាយមិនបាននឹកគិតដល់សភាពពិតនៃការមិនទៀង និងសេចក្ដីទុក្ខឡើយ ។

តទៅនេះ ជាការពន្យល់អោយដឹងថាហេតុអ្វីបានជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបានត្រូវច្យុតចាកពីឋានតុសិតមកកាន់លោកនេះ ដែលថាព្រះអង្គបានកំពុងគង់នៅដូចជាទេវៈមួយអង្គដើម្បីសម្រេចបាននូវការត្រាស់ដឹង ។ តាមពិតអាទិទេពទេវៈ និងព្រះព្រហ្មមិនអាចក្លាយជាព្រះពុទ្ធបានទេ មានតែមនុស្សប៉ុណ្ណោះ ទើបអាចអប់រំចិត្តរបស់ខ្លួនអោយឈានទៅដល់ការបំពេញដល់កិរិតនោះបាន ព្រោះពួកគេកំពុងស្ថិតនៅក្នុងឋានៈមួយដើម្បីពិនិត្យពិច័យនូវធម្មជាតិ នៃសេចក្ដីទុក្ខទាំងឡាយ ។

ឥឡូវនេះយើងអាចយល់បានថា ខ្លួនយើងជាមនុស្សរមែងមានសក្ដានុពលដើម្បីអាចបណ្ដុះចិត្តរបស់យើង រហូតឈានដល់ព្រះនិព្វានជាការឃើញនូវទីបំផុតនៃសេចក្ដីទុក្ខផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្តទាំងឡាយទាំងពួង ឬសេចក្ដីតូចចិត្តនោះ ។ ដោយខ្វះបញ្ញាយល់ដឹងពីសច្ចៈធម៌នេះ ទើបមានមនុស្សពួកខ្លះ ព្យាយាមចំអកព្រះពុទ្ធ ដោយការនិយាយថាព្រះពុទ្ធមិនមែនជាតួអង្គអាទិ ទេពទេ។ ហើយក៏តាំងសំនួរឡើងថា "ហេតុអ្វីបានជាអ្នកធ្វើសក្ការៈបូជា ដល់ព្រះអង្គ?" "តើអ្នកទទួលបានអ្វីពីព្រះអង្គទៅ?" ប្រសិនបើយើង បង្ហាញថាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជា អាទិទេពមួយអង្គមែននោះ យើងបន្ទាបបន្ថោក នូវពោធិញ្ញាណ របស់ព្រះអង្គហើយ ។

ទោមនស្សចេតនា

យើងទាំងអស់គ្នា សុទ្ធតែទទួលសោយនូវទោមនស្សចេតនានេះ ។

តើយើងទទួលនូវអារម្មណ៍ថ្មាំងថ្នាក់បែបនេះ ប៉ុន្មានដងក្នុងមួយថ្ងៃ?

ត្រង់ហ្នឹងហើយដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបានបញ្ញត្តិថាជា "**ទុក្ខ**" មិនមែនចាំបាច់សំដៅដល់ការឈឺចាប់ ឬសេចក្ដីសោកសៅនោះទេ នេះជារបៀបកំណត់ដឹងធម្មតានៃពាក្យនេះ ។

យើងរមែងទទួលនូវអារម្មណ៍ជាទោមនស្សចេតនានេះ ។ យើងមិនដែលអាចពេញចិត្តទៅនឹងអ្វីដែលយើងបាននោះទេ យើងរឹតតែចង់បានរបស់នោះហើយ ។

យើងចង់បោះបង់របស់នោះចោល នៅពេលដែលយើងបានវាហើយ ព្រោះ របស់នោះបាត់បង់នូវភាពទាក់ទាញរបស់វា ។

យើងហៅការបាត់បង់នេះថាភាពមិនទៀង ។ ដូច្នេះមួយជីវិតរបស់យើង យើងព្យាយាមប្រកាន់ខ្ជាប់ទៅនឹងរបស់ទាំងនោះ ។ ហើយយើងតែងតែទទួលនូវអារម្មណ៍ទោមនស្សចេតនាជានិច្ច ព្រោះខ្លួនយើងផ្ទាល់និងរបស់ទាំងឡាយដែលយើងប្រកាន់មាំនោះតែងតែមានការប្រែប្រួលជាដរាប ។

ភាពសប្បាយរីករាយពិតប្រាកដនោះ គឺនៅត្រង់យើងត្រូវចេះជំនះលើចំនុចខ្សោយ របស់មនុស្សហ្នឹងឯង ។ ហើយព្យាយាមដើម្បីដឹងថា ហេតុអ្វី

បានជាយើងមិនសប្បាយចិត្ត ។ នេះទើបជាគោលបំណងក្នុងជីវិតរបស់យើង ។

គំរូរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ

គំរូរបស់អង្គព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធផ្ទាល់សមល្មមគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីពន្យល់ពីវិធីដែលយើងអាចធ្វើដំណើរតាមផ្លូវឆ្ពោះទៅរកភាពបរិសុទ្ធបាន។ ការហឹកហាត់ដំណើររបស់ព្រះពោធិសត្វ មុនពេលដែលព្រះអង្គបានក្លាយជាព្រះពុទ្ធមួយអង្គ គឺជាដំណើរមួយវែងឆ្ងាយ និងលំបាកលំបិន។

រឿងរ៉ាវទាំងឡាយ ក្នុងគម្ពីរជាតកបានដំណាលពីជាតិរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធច្រើនរាប់មិនអស់ ដែលព្រះអង្គទ្រង់បានឆ្លងកាត់នូវការសាកល្បងជាច្រើន ដើម្បីជម្រះចិត្តធ្វើអោយបរិសុទ្ធ។ សូម្បីក្នុងកំណើតចុងក្រោយរបស់ព្រះអង្គ កាលនៅជាព្រះសិទ្ធត្ថ ព្រះអង្គធ្លាប់បានទទួលការសាកល្បងវិនិច្ឆ័យជាច្រើនដងមុនការត្រាស់ដឹង ។ សូម្បីកាលនៅជាកុមារ ថ្ងៃមួយនោះព្រះអង្គបានទតឃើញសត្វបង្កួយកំពុងស៊ីស្រមោច សត្វពស់ក៏បានលេបសត្វបង្កួយនោះ រួចហើយសត្វពស់នោះក៏ត្រូវសត្វស្ទាំងចឹកស៊ីទៀត។ ព្រឹត្តិការណ៍ជាប់ត១គ្នាទាំងនេះ បានធ្វើអោយព្រះអង្គនឹកឃើញដល់ធម្មជាតិនៃសេចក្តីទុក្ខដែលសត្វទាំងឡាយបៀតបៀនលើគ្នា និងគ្នាចំពោះជីវិតរស់នៅរបស់ពួកគេ ។

ថ្ងៃមួយជាខាងក្រោយមក ទេវទត្តត្រូវជាបងប្អូនជីដូនមួយរបស់ព្រះអង្គ បានបាញ់សត្វហង្សមួយ ធ្វើអោយរបួស ហើយព្រះអង្គក៏នាំយកមកព្យាបាល និងពន្យល់បញ្ចុះបញ្ចូលទេវទត្តថា មេត្តា គឺជាថ្នាំបន្សាបចំពោះ

អំពើឃោរឃៅ ដែលសត្វលោករមែងបៀតបៀនគ្នា។

អ៊ីចឹងហើយ បានជាពេលដែលព្រះអង្គបានឃើញនូវនិមិត្តទេវទូតទាំងបួន រួមមានមនុស្សចាស់ មនុស្សឈឺ មនុស្សស្លាប់ និងភេទអ្នកបួសនោះ ក៏បានធ្វើអោយព្រះអង្គនឹកឃើញដល់សេចក្ដីពិតដ៏ក្រៃលែង ពីការមិនទៀងថាជា**ទុក្ខសច្ចៈ** (ការពិតអំពីហេតុដែលនាំអោយកើតទុក្ខ)។

ការដឹងនេះ បានធ្វើអោយឈានទៅដល់ការសំរេចចិត្តរបស់ព្រះអង្គដើម្បីបកថយក្រោយ ចេញពីផ្លូវលោកដែលប្រកបទៅដោយផាសុកភាពខាងផ្នែកសម្ភារៈ ដើម្បីចេញសាង**មហាអភិនេស្រ្កមណ៍** (ការលះបង់ទ្រព្យសម្បត្តិប្រពន្ធកូន ដើម្បីចេញសាងភ្នួសប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌)។

អភិនេស្រ្កមណ៍

សព្វថ្ងៃនេះ មានជនជាច្រើនយល់ថា វាជារឿងមួយលំបាក ដើម្បីទទួលយកនូវសេចក្តីសំរេចចិត្តតាមព្រះសិទ្ធត្ថ ដើម្បីលះបង់ភរិយា និងបុត្រ ហើយចេញបព្វជ្ជានោះ។ នេះមិនមែនជាការសំរេចចិត្តដ៏សាមញ្ញមួយទេ នៅក្នុងវប្បធមិរបស់ប្រទេសឥណ្ឌា ដែលជាប្រទេសតែងតែបានប្រារព្ធធ្វើអរិយមគ្គដែលបុគ្គលអាចធ្វើបាន គឺការចេញសាងអភិនេស្រ្កមណ៍នេះឯង។

ដើម្បីបង្អន់នូវការសប្បាយផ្លូវកាយ ហើយស្វែងរកការបំពេញសេចក្តីព្យាយាមខាងប្រាជ្ញាស្មារតី ។ នេះទើបបានឈ្មោះថាការសម្រេចចិត្តមួយដែលនាំមកនូវកិត្តិយសដល់គ្រួសារ។ ទោះជានៅពេលយប់នោះ មុនពេលដែលព្រះសិទ្ធត្ថយាងចេញសាងផ្នួស ព្រះអង្គមិនបានដាស់ភរិយា និងបុត្រក៏ដោយក៏យើងដឹងដែរថា ព្រះអង្គបានពិគ្រោះពីបញ្ហានេះ ជាមួយភរិយាជាច្រើនលើកច្រើនគ្រាដែរ។ យើងដឹងទៀតថា ព្រះនាង**យសោធរាពិម្ពា** ក៏បានយល់ និងគាំទ្រនូវសេចក្តីសំរេចចិត្តនោះ ដោយអះអាងថាព្រះនាង ក៏បានជ្រាបពីបំណងវាសនារបស់ព្រះអង្គដែរហើយ។

នេះក៏ជាការរក្សាបវេណី របស់ឥណ្ឌាដូចដែលយើងបានឃើញ បានដឹងនៅក្នុងរឿង**រាមាយណៈ**(រឿងរាមកេរ្តិ៍)ស្រាប់។ ដែលនៅក្នុងនោះ នាង**ស៊ីតា** បានគាំទ្រយ៉ាងស្មគ្រស្មោះនូវការសម្រេចចិត្តរបស់ព្រះ**រាម** ហើយបានយល់ព្រម អោយព្រះ**រាម**ចេញទៅបួសជាតាបស រយៈពេល ១៤ឆ្នាំ នៅ

ក្នុងព្រៃ ។ **នាងពិម្ពា** ភរិយារបស់ព្រះសិទ្ធត្ថបានយល់ពីឱកាស ដ៏ប្រសើរ ក្រៃលែងរបស់ព្រះអង្គ ដើម្បីជួយស្រោចស្រង់នូវសព្វសត្វទាំងអស់ នាងឥតមានចំនែកចិត្តអត្តទត្ថភាព ដើម្បីហាមឃាត់នូវដំណើររបស់ព្រះអង្គឱ្យខុសពីព្រះបំណងឡើយ ។

បន្ទាប់ពីបានសាងផ្នួសមក ព្រះអង្គបានចាប់ផ្ដើមប្រតិបត្តិនូវវិធីតបកម្ម យ៉ាងតឹងតែង ដែលក្រោយមកព្រះអង្គបានយល់ឃើញថាគ្មានប្រយោជន៏ និង មិនអាចនាំទៅរកសេចក្ដីស្ងប់ចិត្ត ។

ព្រះអង្គទ្រង់ឈ្វេងយល់ឃើញថា នៅពេលរាងកាយត្រូវបានធ្វើទារុណកម្មដោយការបង្អត់អាហារ និងបាត់បង់សេរីភាពដូច្នេះ ចិត្តនោះមិនអាចស្ងប់ដើម្បីពិចារណាដោយសុវត្ថិភាព ទៅលើវត្ថុទាំងឡាយតាមសភាវៈពិតបានទេ ។

ព្រះអង្គបានជ្រាបទៀតថា កាលនៅជាស្ដេចចក្រ ជីវិតរបស់ព្រះអង្គប្រកបទៅដោយវត្ថុប្រណីតហួសប្រមាណមិនត្រឹមតែគ្មានប្រយោជន៏ទេ តែថែមទាំងធ្វើឱ្យអាប់អោន និងគួរឱ្យខ្មាសអៀនទៀតផង ។

ម្លោះហើយព្រះអង្គក៏ចាប់អនុវត្តតាមមជ្ឈិមបដិបទា រវាងវត្ថុប្រណីត និងតបកម្ម ហើយក៏បានរកឃើញនូវរូបមន្តត្រឹមត្រូវ សំរាប់អប់រំបន្ទុំចិត្ត ដែលចុងក្រោយក៏ឈានទៅដល់ការត្រាស់ដឹង ។

ពុទ្ធសាសនានៅប្រទេសចិន

ព្រះពុទ្ធសាសនាបានមានអានុភាពដ៏សំខាន់មួយ យូរអង្វែងមកហើយ ក្នុងការបង្កើតទ្រង់ទ្រាយវប្បធម៌របស់ប្រជាជននៅអាស៊ី ។ **ឧទាហរណ៍ៈ** ហេតុអ្វីបានជាប្រជាជនចិនជ្រើសរើសយកព្រះពុទ្ធសាសនា ប្រសើរជាង សាសនាដទៃមាននៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា ដូចជាសាសនាព្រាហ្មណ៍ និង សាសនាជេនជាដើម ?

ពួកគេ (ប្រជាជនចិន) មានជំនឿផ្ទាល់របស់គេ នៅក្នុងប្រទេសចិន ស្រាប់ហើយតែពួកគេមិនពេញចិត្ត។ ពួកគេចង់រកឃើញនូវចម្លើយចំពោះ បញ្ហាចោទជាច្រើនអំពីជីវិត ប៉ុន្តែពួកគេមិនអាចរកចម្លើយទាំងនោះ នៅ ក្នុងសាសនាផ្សេងៗ មាននៅក្នុងប្រទេសចិន នាសម័យនោះទេ។

ម្លោះហើយពួកគេបានទទួលរងនូវការឈឺចាប់ និងបញ្ហាលំបាកជា ច្រើនដើម្បីទៅដល់ប្រទេសឥណ្ឌា។ ដោយធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់តាមស្ទឹង បត់ បែន តាមព្រៃ និងតាមវាលខ្សាច់។ ពួកគេបានប្រើរយៈពេលដ៏យូរ ដើម្បី បានទៅដល់ប្រទេសឥណ្ឌា។

ប៉ុន្តែ ពួកគេមានចិត្តមុតមាំ ក្នុងការស្នាក់នៅទីនោះ ដើម្បីសិក្សាពីព្រះ ពុទ្ធសាសនា។ នេះគឺមកពីពួកគេសង្កេតមើលដោយល្អិតល្អន់ រួចពួកគេបាន ដឹងថាព្រះពុទ្ធសាសនានោះ ទើបជាសាសនាមួយជាសាកល។ គេដឹងថាវា មានលក្ខណៈងាយស្រួល ក្នុងការប្រតិបត្តិព្រះពុទ្ធសាសនា ព្រោះសាសនា

នេះ មិនចាំបាច់ធ្វើអោយប្រទេសពួកគេ ផ្លាស់ប្តូរនូវរបៀបជីវិត របស់ប្រជាជនចិនផងខ្លួន ដែលដូនតារបស់គេបានបន្សល់ទុកអោយជាងរាប់ពាន់ឆ្នាំមកហើយនោះ។ ដោយឃើញតំលៃដូចនេះ ពួកគេក៏បានជ្រើសរើសយកព្រះពុទ្ធសាសនាទៅ ។ បន្ទាប់ពីព្រះពុទ្ធសាសនា បានត្រូវនាំចូលក្នុងប្រទេសចិនមក សាសនានេះបានរីកចំរើន និងត្រូវបានពង្រឹងថែមទៀតក្នុងយុគសម័យអាណាចក្រ **ម៉ីង ធី** (Empero Ming Ti's Period) ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា បានត្រូវប្រកាសជាសាសនារបស់រដ្ឋ នៅក្នុងប្រទេសចិនទៀតផង។ ប្រទេសចិនបានកត់សំគាល់ឃើញថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មិនបានផ្តួចដំណើរប្រជាជនចិនមិនអោយគោរពនូវវប្បធម៌ និងប្រពៃណីរបស់ខ្លួនទេ ប្រសិនបើវប្បធម៌ប្រពៃណីទាំងនោះមានប្រយោជន៍ ។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយ ទើបពួកគេទទួលយកព្រះពុទ្ធសាសនាទៅប្រតិបត្តិ ថែមទាំងបានលើកតំកើងវប្បធម៌គេទៀតផង។

ជាលទ្ធផលនាំមកនូវវប្បធម៌ថ្មីមួយ បែបពុទ្ធិនិយម ដោយផ្អែកលើទស្សនះរបស់ប្រជាជនចិន និងពុទ្ធសាសនិក។

បច្ចុប្បន្ន សាសនានេះត្រូវបានហៅថា ជាសាសនារបស់ចិន ។ ពុទ្ធ-សាសនាប្រហែលមិនអាចក្លាយជាសាសនាពិភពលោកបានទេ ប្រសិនប្រជាជនចិន មិនទទួលយកទេនោះ។

នៅពេលដែលពុទ្ធសាសនា បានមកដល់ប្រទេសចិន ហើយសាសនា

នេះមិនបាននៅតែមួយកន្លែងក្នុងទីនោះទេ។ គឺប្រជាជនចិន បាននាំពុទ្ធសាសនាទៅផ្សព្វផ្សាយនៅកូរ៉េ ។ ហើយប្រទេសកូរ៉េ បាននាំទៅផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រទេសជប៉ុនទៀត ដោយបានដើរតួជាកំលាំងអរិយធម៌មួយដ៏អស្ចារ្យ។

ពុទ្ធសាសនានៅម៉ាលេស៊ី

ឥឡូវសូមយើងក្រឡេកមើល ប្រទេសម៉ាលេស៊ីវិញម្តង ។ ប្រទេសម៉ាលេស៊ី ជាប្រទេសមួយបានកាន់ពុទ្ធសាសនា រហូតដល់សតវត្សរ៍ទី១៤ នៅពេលដែលអាណាចក្រ **ស្រីវិជ័យ** មានឥទ្ធិពលនៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ។ ពេលនោះមេដឹងនាំពួកមូស្លីម (អ៊ីស្លាមសាសនិក) នៅទីក្រុងមាលាស់ស្កា នៅកាន់សាសនាអ៊ីស្លាមនៅឡើយ ។

បន្ទាប់មកប្រទេសទាំងមូល ក៏ក្លាយជាអ៊ីស្លាមសាសនិកប្រទេស ។

លុះដល់រយៈពេល ៦០០ឆ្នាំក្រោយមក កេរ្តិ៍ឈ្មោះព្រះពុទ្ធសាសនាក៏បានបាត់ចេញពីប្រទេសនេះទៀត ។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី នៅពេលដែលជនជាតិចិន បានផ្លាស់លំនៅមកនៅប្រទេសនេះ នៅចុងសតវត្សទី ១៩ និងដើមសតវត្សទី២០ បែបផែនជីវិតនៃពុទ្ធសាសនិកបានត្រូវនាំចូលមកក្នុងប្រទេសម៉ាលេស៊ីសាជាថ្មី ។ ក្រោយមកប្រទេសស្រីលង្កា ថៃ និងមីយ៉ាន់ម៉ា បានផ្តល់នូវការគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹង ដើម្បីលើកស្ទួយវិស័យព្រះពុទ្ធសាសនានៅក្នុងប្រទេសម៉ាលេស៊ី ។

បច្ចុប្បន្ន ប្រជាជន ១៨ភាគរយ នៅក្នុងប្រទេសនេះជាអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាហើយបានធ្វើអោយសាសនានេះ ទៅជាសាសនាចម្បងទី២ ទៀតផង ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា បានត្រូវធើឱ្យរស់រានមានជីវិតឡើងវិញ នៅក្នុង

ប្រទេសម៉ាលេស៊ី ដោយសារជនជាតិចិន។

គេត្រូវចាំថា គឺដូនតាពួកគេទេដែលបានទទួលខុសត្រូវចំពោះការនាំមកនូវសាសនាដ៏ប្រសើរនេះមកវិញ ។ដូច្នេះហើយវាជាបន្ទុកភារកិច្ចរបស់អនុជនដើម្បីរក្សាទុកនូវសាសនានេះ សំរាប់ជាមាគ៌ាជីវិតរបស់ខ្លួន។ ជាសាសនាដែលជាប់ទាក់ទិនយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងវប្បធម៌ និងចិត្តគំនិតរបស់គេ។ សព្វថ្ងៃនេះ ពួកគេលះបង់សាសនានេះចោលដើម្បីលាភសក្ការៈ និងព្រោះហេតុផលខាងផ្លូវចិត្តដែលខ្វះវិចារណញ្ញាណ។

បច្ចុប្បន្ននេះ ក្នុងនាមនៃការផ្លាស់ប្តូរជំនឿ និងការសង្គ្រោះក៏មានអ្នកកាន់សាសនាមួយចំនួនទិញទឹកចិត្តរបស់មនុស្ស ។ ពួកគេមានបំណង ដើម្បីចំណាយ និងផ្តល់នូវវត្ថុសម្ភារៈអោយដល់ជនទាំងនោះ ។

ពុទ្ធសាសនិក មិនគប្បីបោះបង់សាសនាដ៏ប្រសើរនេះ ព្រោះតែរឿងលាភសក្ការៈទេ ។ បន្ទាប់ពីការផ្លាស់ប្តូរមក មេរៀនដំបូងដែលអ្នកដឹងនាំសាសនាទាំងនេះ ណែនាំនោះគឺការស្អប់ ។ ដោយបង្ខំអោយមានការផ្លាស់ប្តូរជំនឿថ្មី ដើម្បីបំផ្លាញនូវសរណវត្ថុនានារបស់សាសនា ដែលពួកគេបានគោរពបូជាព្រមទាំងដូនតារបស់គេ ក៏បានធ្វើសក្ការៈបូជាអស់ជាច្រើនជំនាន់មកហើយដែរ។ នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រទាំងអស់របស់ខ្លួន (របស់ប្រទេសម៉ាលេស៊ី) មិនដែលមានកំណត់ហេតុណាមួយនិយាយអំពីពុទ្ធសានិកជនអនុវត្តនូវការបំផ្លិចបំផ្លាញនូវសរណវត្ថុទាំងឡាយរបស់ សាសនាយ៉ាងនេះទេ ។

ទស្សនទានរបស់អ្នកប្រែរៀបរៀង

ប្រជាជននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើង ក៏ជាអ្នកគោរពជឿកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាយ៉ាងហ្មត់ចត់ តាំងពីបុរាណកាលរៀងមកដែរ ។ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះឈានចូលដល់សតវត្សទី ២១ ដែលជាសម័យវិទ្យាសាស្ត្រកំពុងមានការរីកចំរើនដុះដាលលើគ្រប់វិស័យក៏ដោយ ក៏ព្រះពុទ្ធសាសនានៅតែដើរតួនាទីជាជំនួយយ៉ាងសំខាន់ដល់សង្គមដដែល ។វិទ្យាសាស្ត្រមិនអាចខ្វះសាសនាបានទេ ប្រៀបដូចអាខ្វាក់អាខ្វិន ដូច្នោះឯង ។ ដូច្នេះសាសនាពិតជាមានតម្លៃមិនអាចកាត់ថ្លៃបានមែន ជាពិសេសគឺ ព្រះពុទ្ធសាសនាហ្នឹងតែម្តង ។

ដូចដែលយើងដឹងស្រាប់ហើយថា នៅក្នុងសម័យដែលប្រទេសខ្មែរយើងមានគ្រោះថ្នាក់ខ្សោយឥទ្ធិពល ប្រពៃណីទំនៀមទំលាប់ វប្បធម៌អក្សរសាស្ត្រ វិស័យអប់រំនិងវិស័យផ្សេងៗទៀត ស្ទើរតែគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសបានរត់មកជ្រកកោនក្នុងវត្តអារាមក្រោមម្លប់ដំបូលព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយបានស្ថិតនៅគង់វង្សជាប្រយោជន៍ដល់យើងគ្រប់គ្នា បានស្គាល់ចេះដឹងរហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ ក៏ដូចជាទៅក្នុងថ្ងៃអនាគតទៀត ។ ដូចនេះ ក្នុងនាមយើងជាពុទ្ធសាសនិក គប្បីរក្សាបវេណីដ៏ល្អនេះ អោយបានខ្ជាប់ខ្ជួន មិនត្រូវបោះបង់ពុទ្ធសាសនាដែលជាសាសនា របស់ជាតិយើង

ទេ ព្រោះប្រទេសយើងបានកំនត់យកពាក្យ "**ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ**" ជាបាវចនា របស់ជាតិ ។ បើយើងបោះបង់សាសនារបស់យើងចោល ហើយងាកទៅកាន់ជឿសាសនាដទៃនោះឈ្មោះថា យើងបដិសេធបាវចនាជាតិ របស់ខ្លួនឯងមួយគឺ "**សាសនា**"នេះឯង ។

មានអ្នកខ្លះ ក្បត់នឹងឧត្តមគតិខ្លួនឯង គឺចូលទៅក្នុងសមាគមសាសនាដទៃហើយ តែនៅយកព្រះពុទ្ធសាសនា ធ្វើជាខែល ឬរនាំងបិទបាំងនូវអំពើអាក្រក់របស់ខ្លួន ខ្លះបំពេញសំនុំបែបបទពាក្យធ្វើការងារដាក់ថាកាន់សាសនាព្រះពុទ្ធ ប៉ុន្តែតាមពិត ព្រះពុទ្ធតែនៅលើក្រដាសប្រវត្តិរូបសោះ ឯចិត្តគេនៅក្នុងព្រះហេយូវ៉ា ព្រះអាឡាហ៏ឯណោះ ជាព្រះនៅលើ ឋានសួគិមិនទាំងដែលឃើញស្រមោលផងតែជឿងប់ងល់ ។ឆ្លងតាម

រយៈការសិក្សាមកបានប្រាប់អោយដឹងថា សាសនាទាំងឡាយនៅក្នុងលោករួមមាន សាសនាព្រាហ្មណ៏ សាសនាគ្រិស្ត សាសនាឥស្លាមជាដើម ។ សាសនាទាំង ៣នេះ គ្មានហេតុផលច្បាស់លាស់ទេ គឺពួកគេបានបដិសេធចោលទ្រឹស្តី "**កម្ម**" ដែលជាហេតុ ជាពូជ ហើយទៅយកព្រះ យកទេវតា យកអាទិទេព មកធ្វើជាហេតុជាពូជទៅវិញ ដល់កើតផលមក ឃើញថាផ្ទុយគ្នាខុសពីពូជស្រឡះ គឺពូជជាព្រះ ជាទេវតា... កើតផលទៅជាមនុស្សសត្វ ដី ទឹក ភ្លើង ខ្យល់ ព្រៃព្រឹក្សាលតាវល្លិ៍ទៅវិញ ។ តាមពិត សាសនាទាំងនេះ មានតែវិធីសាស្ត្រ និងនិទស្សនៈប៉ុណ្ណោះ ហើយថែមទាំងខ្វះហេតុ

ផលត្រឹមត្រូវទៀត មិនដូចខាងពុទ្ធសាសនាឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនាជាសាសនាដែលមានហេតុផលត្រឹមត្រូវ ដូចបទបាលីថា "**យាទិសំ វបតេ ពីជំ តាទិសំ លភតេ ផលំ កល្យាណការី កល្យាណំ បាបការី ច បាបកំ**" ប្រែថា :- **បុគ្គលណាមួយ សាបព្រោះបណ្ដុះនូវពូជដំណាំណា រមែងតែងតែបានផលអំពីដំណាំនោះវិញ ពុំដែលប្រែក្លាយចាកអំពីពូជដើមឡើយ ។ បើបុគ្គលសាបព្រោះស្រូវ រមែងបានផលគឺផ្លែស្រូវវិញ សាបព្រោះបណ្ដុះសណ្ដែក រមែងបានផលជាសណ្ដែកវិញ, យ៉ាងណាមិញ វីអំពើបុណ្យ និងបាបក៏យ៉ាងនោះដែរ** ។ គាថាប៉ុននេះបញ្ជាក់អោយឃើញថា ពុទ្ធសាសនាពិតជាមានហេតុផលត្រឹមត្រូវមែន ។

ដូចនេះ យើងជាប្រជាជនខ្មែរទាំងអស់ ត្រូវតែពង្រឹងពង្រីកព្រះពុទ្ធសាសនា ត្រូវតែដឹងគុណ តបគុណ គោរពលើកតម្កើង និងថែរក្សាការពារព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលជាសាសនារបស់ខ្លួនស្មើជីវិត មិនត្រូវវង្វេងសាសនាបំរើមនោគមវិជ្ជាបរទេស ។ យើងមិនត្រូវបោះបង់សាសនាយើងព្រោះតែរឿងលាភសក្ការៈ វត្ថុ និងអំណោយបន្តិចបន្តួចតាមរយៈការទិញទឹកចិត្តពីសំណាក់អ្នកកាន់និងអ្នកផ្សព្វផ្សាយសាសនាដទៃទៀតឡើយ ។ យើងត្រូវមានហេតុផលខាងផ្លូវចិត្តប្រកបដោយវិចារណញ្ញាណត្រឹមត្រូវមុននឹងធ្វើនូវអ្វីៗ ។បើមិនអីចឹងទេ មិនខុសអ្វីនឹងការបោះបង់ចោលដុំពេជ្រហើយទៅស្រវាយកដុំគ្រួសនោះឡើយ ។ បច្ចុប្បន្ននេះសាសនាដទៃ កំពុង

តែជ្រៀតជ្រែក ចូលក្នុងសង្គមខ្មែរយើង ក្រោមរូបភាពផ្សេងៗ ។ ដូច្នេះ កូនខ្មែរគ្រប់រូបត្រូវតែប្រយ័ត្ន ពុំនោះទេយើងនឹងមានគ្រោះថ្នាក់ខាងជំនឿសាសនាហើយ ។ ថ្វីត្បិតតែច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញប្រទេសយើង បានចែងអំពីសិទ្ធិសេរីភាពខាងជំនឿសាសនាមែន ប៉ុន្តែយើងត្រូវយល់ដឹង ត្រូវគិតអោយបានល្អិតល្អន់ អំពីបញ្ហានេះ ។ កុំចង់បានផលតូច បង្ខូចផលធំ ។ បើយើងលក់ ឬបោះបង់ព្រលឹងយើងអោយគេទៅហើយ តើជីវិតយើងរស់នៅមានន័យអ្វីទៀត ?

សាសនាដែលពួកបញ្ញវន្តអាចអោយតំលៃ

ព្រះពុទ្ធសាសនាគឺជាសាសនាមួយដ៏ប្រសើរបំផុត ដែលជាសាសនាត្រូវបានអោយតំលៃពីសំនាក់ពួកបញ្ញវន្ត អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ អ្នកប្រើគំនិតឆ្នើមៗ អ្នកទស្សនវិជ្ជា អ្នកសនិទាននិយម (អ្នកនិយមខាងហេតុសមស្រប) និងថែមទាំងអ្នកគិតសេរី នៅទូទាំងពិភពលោក ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា "ធមិដែលតថាគតសំដែង គឺអាចមានតែពួកជនដែលដឹងពីរបៀបគិតប្រកបដោយបញ្ញា ។ ឯបុគ្គលទុប្បញ្ញាវិញ មិនដឹងពីរបៀបអោយតំលៃដល់ធមិនេះទេ" ។

បុគ្គលជាបញ្ញវន្ត ដែលមានប្រាជ្ញាចេះប្រើប្រាស់ចិត្តរបស់គេបានច្បាស់លាស់ និងអោយតំលៃទៅលើធមិនេះថាជាច្បាប់សាកលមួយ។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនានា បានរកឃើញនូវរបស់ជាច្រើន ជាង១០០ឆ្នាំកន្លងមកហើយ ឯរបកគំហើញទាំងឡាយរបស់គេនោះ បានធ្វើការប្រកួតប្រជែងទៅនឹងច្បាប់បញ្ញត្តិ របស់សាសនាមួយចំនួន។ ប៉ុន្តែអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រមិនអាចរកឃើញអ្វីមួយដែលផ្ទុយនឹងធម្មសាស្ត្រ ឬច្បាប់បញ្ញត្តិរបស់ព្រះពុទ្ធឡើយ។

ពួកគេរកឃើញពីអាថិកំបាំងរបស់សកលលោកកាន់តែច្រើនឡើង តែក៏រឹតតែខិតមកជិតព្រះពុទ្ធសាសនាកាន់តែច្រើនដែរ។ លោក H G Wells ជាអ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រពិភពលោកមួយរូបនិយាយថាៈ នៅក្នុងសៀវភៅរបស់គាត់មួយក្បាល ក្នុងចំណោមសៀវភៅជាច្រើនក្បាល នៅពេលយើងសិក្សា

គម្ពីរនោះទៅវាប្រាប់យើងអោយដឹងថា អាទិទេពបង្កើតលោកនេះ ៦000 ឆ្នាំកន្លងមកហើយ ។

តែនៅពេលយើងសិក្សា ផ្នែកភូគព្ភសាស្ត្រវិញ យើងអាចដឹងថា វាបានកើតឡើងរាប់សិបកោដិឆ្នាំ ចំពោះភពផែនដី ដែលដុះឡើង និងតាំងនៅមុនពេលភាវរស់កើតមានទៅទៀត ។

ម្លោះហើយ តើយើងអាចជឿនូវអ្វីដែលគេសរសេរ ក្នុងគម្ពីរព្រះ (គម្ពីរខាងសាសនាគ្រិស្ត) របស់យើងម៉េចនឹងកើតទៅ ?

ឥរិយាបថរបស់សាសនាមួយចំនួន

ច្បាប់អាជ្ញារបស់សាសនាមួយចំនួន ណែនាំសាវ័ករបស់ពួកគេ មិនឱ្យស្តាប់ការសន្ទនាធម៌របស់សាសនាដទៃ មិនអោយអានសៀវភៅសាសនា ដទៃ និងមិនឱ្យឈានជើងចូលទៅទីកន្លែងធ្វើសក្ការៈបូជារបស់សាសនាដទៃទេ។ គេគំរាមថា ប្រសិនបើសាវ័ក ឬបរិស័ទទាំងនោះ ធ្វើដូចនេះព្រះអាទិទេពរបស់គេនឹងខឹង ហើយដាក់ទោសដល់ពួកគេ។

នេះជាវិធីដែលគេ បិទភ្នែកបរិស័ទរបស់ពួកគេ និងទុកអោយបរិស័ទទាំងនោះ ស្ថិតនៅក្នុងសេចក្តីភ័យខ្លាច និងអវិជ្ជា។ ហេតុអ្វីគេណែនាំក្នុងរបៀបនេះទៅវិញ ?

ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ ត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយស្តាប់ ការនិយាយធម៌របស់សាសនាដទៃ អានគម្ពីរធម៌សាសនាដទៃ និងទៅទស្សនាកន្លែងសក្ការៈបូជាសាសនាទាំងនោះទៅ អ្នកដឹកនាំទាំងនោះ ខ្លាចក្រែងថាជំនឿដែលគេសំដែងទុក អាចត្រូវបានគេបោះបង់ចោល នៅពេលដែលជនទាំងឡាយនោះបើកចិត្តទូលាយរបស់គេ ដើម្បីស្តាប់អ្នកដទៃ ។

ហេតុនេះសាវ័ក ឬបរិស័ទទាំងឡាយនោះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយបើកចិត្តរបស់ខ្លួនទូលំទូលាយបានទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ គេបានទុកអោយបរិស័ទទាំងនោះកាន់ជំនឿរបស់គេទាំងងងឹតងងល់។ បុរសខ្លាំង មិនត្រូវខ្លាចសត្រូវរបស់ខ្លួនទេ។

របៀបរស់នៅតាមបែបសាសនា ប្រកបដោយវិចារណញ្ញាណ

ផ្ទុយទៅវិញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បានលើកទឹកចិត្តដល់សាវ័ករបស់ព្រះអង្គអោយសិក្សា អោយចេះសង្កេតពីរបៀប ដែលជនទាំងឡាយប្រតិបត្តិនូវសាសនាទាំងឡាយផ្សេងៗគ្នា ដោយខ្លួនគេ ។

នៅភាគបស្ចិម ឈ្មោះថ្មីដែលគេប្រសិទ្ធិនាម អោយដល់ព្រះពុទ្ធសាសនានោះគឺៈ "សាសនាប្រកបដោយសិទ្ធិសេរីភាព និងហេតុផល"។ តាំងពីនោះមក ពុទ្ធសាសនិកទាំងឡាយ មិនពឹងពាក់លើអាទិទេព ដើម្បីការសង្គ្រោះដល់ខ្លួនពួកគេទៀតទេ ប៉ុន្តែត្រូវបានជម្រុញអោយដុសខាត់ជម្រះចិត្ត របស់ខ្លួនគេផ្ទាល់ទៅវិញ ។

✶ ព្រះពុទ្ធសាសនា ក៏ត្រូវបានបញ្ញត្តិថាជា "សាសនាមួយ ធ្វើអ្វីៗដោយខ្លួនឯង" (ឬផ្អែកលើបទបាលីមួយឃ្លាថា **អត្តាហិ អត្តនោ នាថោ :** ប្រែថា ខ្លួនជាទីពឹង របស់ខ្លួន) ។

ជាក់ស្តែង ព្រះពុទ្ធសាសនាជាសាសនាមួយ សំរាប់ភាពបរិសុទ្ធខាងប្រាជ្ញាស្មារតី ។

ប្រជាជននៅក្នុងប្រទេសលោកខាងលិចនិយាយថា : ពួកគេមិនអាចរកឃើញនូវគុណភាពទាំងពីរ (សិទ្ធិសេរីភាព និងហេតុផល) នេះនៅក្នុង

សាសនាណាមួយទេ ប៉ុន្តែមានតែនៅក្នុងសាសនាព្រះពុទ្ធប៉ុណ្ណោះ ។

✶ ព្រះពុទ្ធមានប្រាថ្នា ដើម្បីរំដោះយើងអោយរួចផុតពីទាសភាពខាងសាសនា ។ ដោយណែនាំពីសាសនាមួយ ប្រកបដោយហេតុផលសំរាប់យើងប្រតិបត្តិ ។ ដោយផ្តល់នូវប័ណ្ណដ៏សមរម្យ ទៅតាមបញ្ហានៃមនុស្សយើង និងរក្សាបាននូវសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ របស់មនុស្សយើងថែមទៀតផង ។

មានពុទ្ធសាសនា យើងអាចបណ្តុះនូវតំលៃរបស់មនុស្សយើងដោយមិនចាំបាច់មានបញ្ហោ ច្បាប់ សាសនា និងការដាក់ទោស របស់សាសនានានាឡើយ ។

នៅពេលដែលយើងចាប់សត្វព្រៃទាំងឡាយដូចជា តោ ខ្លា ជាដើមយើងបន្ទ្រាំងសត្វនោះ ដោយការវ៉ាយ និងការបង្កើតសេចក្តីភ័យខ្លាចក្នុងខ្លួនវ៉ា ។ បន្ទាប់មកវ៉ាធ្វើតាមយើង វ៉ាស្តាប់យើង ប៉ុន្តែវ៉ាគ្មានវិចារណ-ញ្ញាណ ប្រកបដោយហេតុផលទេ ។

ប្រសិនបើសត្វនោះ ត្រូវបានគេលែងអោយវិលទៅរកសភាពដើមតាមធម្មជាតិវិញ សភាវគតិរបស់វ៉ា ក៏វិលត្រឡប់មករកភាពដើមវិញដែរ ។ ហើយវ៉ាថែមទាំងអាចវ៉ាយបកមកលើម្ចាស់វ៉ាវិញដោយពិត ។ ដោយសារសេចក្តីភ័យខ្លាច វ៉ាមិនអាចទាន់ហ៊ានធ្វើបាបអ្នកដទៃទេ ។

ជនទាំងឡាយណា ដែលកាន់ច្បាប់សាសនាដូចហេតុបានរៀបរាប់មកនេះ អាចប្រៀបប្រដូចទៅនឹងសត្វទាំងនោះដែលមិនហ៊ានធ្វើបាបអ្នកដទៃ

ព្រោះតែសេចក្តីភ័យខ្លាច និងការដាក់ទោសទណ្ឌកម្មដូច្នោះឯង។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនដែលខ្លាចសាសនាដទៃទេ។ ព្រះអង្គបានត្រៀមខ្លួន ទទួលស្គាល់នូវការពិត ប្រសិនបើសាសនានោះបានត្រូវរកឃើញនៅក្នុងធម្មសាស្ត្រណាមួយ។

តាមពិត ព្រះអង្គទ្រង់បានលើកទឹកចិត្តដល់សាវ័កទាំងឡាយអោយចេះគោរពគ្រូដទៃៗ ។ នៅថ្ងៃមួយមានសេដ្ឋីម្នាក់មិនមែនជាពុទ្ធសាសនិកបានមកគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយទូលព្រះអង្គថា គាត់ចង់ក្លាយជាពុទ្ធ-សាសនិកម្នាក់ ។ គាត់បាននិយាយថា "ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះធម៌ របស់លោកល្អណាស់ ។ម្លោះហើយខ្ញុំក៏បានសំរេចចិត្តដើម្បីក្លាយជាពុទ្ធសាសនិកមួយរូប" ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បានត្រាស់សួរថាៈ "តើអ្នកបានព្រះធម៌ របស់យើងឬ ?" គាត់ឆ្លើយថាទេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរទៀតថា "តើអ្នកដឹងទេថាតើអ្នកអាចប្រតិបត្តិធម៌របស់តថាគតបានដែរ ឬអត់ ?"បុរសនោះឆ្លើយថាទេ ។ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បានត្រាស់ថា"នោះមិនមែនជាផ្លូវកាន់សាសនាមួយទេ!" ។ ព្រះពុទ្ធបានត្រាស់ទៀតថា : "ដំបូងអ្នកត្រូវសង្កេតមើលថាតើអ្នកអាចប្រតិបត្តិនូវសាសនាថ្មីបានដែរ ឬយ៉ាងណា ?" ។ បន្ទាប់មកបុរសនោះនិយាយថា"ខ្ញុំព្រះអង្គគិតថា ឱវាទនេះផ្ទាល់គឺមានសភាពគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ខ្ញុំព្រះអង្គដើម្បីយល់នូវធម្មជាតិនៃច្បាប់បញ្ញត្តិរបស់ព្រះអង្គហើយ" ។

ប្រសិនបើខ្ញុំខិតជិតគ្រូសាសនាដទៃ ពេលនោះគ្រូនោះឯងបានបង្ខំខ្ញុំឱ្យ

ជឿតាម ហើយក៏ប្រកាសរឿងនោះទៅអោយអ្នកដទៃដឹងឮ ។

ផ្ទុយទៅវិញ ព្រះអង្គបានទូន្មានខ្ញុំព្រះករុណា អោយរង់ចាំសិក្សាសង្កេតមើលសិនទើបអោយសំរេចចិត្តដោយប្រុងប្រយ័ត្ន។ ខ្ញុំព្រះអង្គពេញចិត្តណាស់ ។ ឥឡូវខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវបានធ្វើអោយជាក់ច្បាស់ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គចង់ធ្វើជាពុទ្ធសាសនិកមួយរូបមែនៗ !

បន្ទាប់មកគាត់ក៏បានចាប់ផ្តើមសួរទៀតថា "ខ្ញុំព្រះអង្គបាននឹងកំពុងទំនុកបំរុងដល់បព្វជិត ក្នុងសាសនាដើមរបស់ខ្ញុំ ដែលឥឡូវនេះខ្ញុំជាពុទ្ធសាសនិក តើខ្ញុំព្រះអង្គនៅអាចទំនុកបំរុងដល់បព្វជិតនោះទៀតបានដែរ ឬទេ ?"

ព្រះពុទ្ធទ្រង់បានត្រាស់ថា "អ្នកអាចឧបត្ថម្ភដល់សត្វណាមួយក៏បាន, ព្រោះនេះជាអំពើបុណ្យ"។

សូមសង្កេតមើល ពីរបៀបឥរិយាបថនេះគឺខុសគ្នា ពីឥរិយាបថរបស់សាសនាមួយចំនួន ដែលយើងឃើញសព្វថ្ងៃនេះ ។

នៅពេលអ្នកកាន់សាសនារបស់យើងសុំអំណោយ ពីអ្នកកាន់សាសនាដទៃ, គេនិយាយថា "សូមទោសយើងមិនអាចអោយអំណោយទាំងនេះទៅអោយសាសនាផ្សេងបានទេ។ ព្រោះវាផ្ទុយនឹង សាសនា របស់ពួកយើង ហើយយ៉ាងណាមិញក៏ជាអំពើបាបមួយផង"។

ផ្ទុយគ្នាទៅនឹងឥរិយាបថនេះ ដែលការពិតនៅត្រង់ថា អ្នកផ្តល់ជំនួយ

ទៅអោយអង្គការវិភាគទាន មិនមែនពុទ្ធសាសនិកមួយចំនួនធំ នៅក្នុងប្រទេសម៉ាលេស៊ី គឺជាពុទ្ធសាសនិក!

នេះគឺគ្រាន់តែជាហេតុផលមួយ ដែលពួកបញ្ញវន្តនិយាយថា ៈ ពុទ្ធសាសនាគឺជាសាសនាមួយប្រកបដោយសិទ្ធិសេរីភាព និងហេតុផលនោះ ។

ពុទ្ធសាសនា និងបច្ចេកវិជ្ជាទំនើប

នៅទូទាំងពិភពលោក ប្រជាជនទាំងឡាយកំពុងព្យាយាមប្រកាន់យកនូវផែនការគ្រួសារ ហើយសាសនាមួយចំនួន ជាកម្មវត្ថុរបស់ផែនការនោះ ។

ពួកគេនិយាយថា កូនទាំងឡាយគឺជាអំណោយរបស់អាទិទេព ប្រសិនបើអាទិទេពអោយ យើងត្រូវតែទទួលយក ។ ហេតុអ្វីចាំបាច់ដាក់សាសនាបញ្ចូលក្នុងផែនការគ្រួសារនេះ ?

សាសនាគ្មានអ្វីពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹង សកម្មភាពនៃសង្គមបែបនេះទេ ។ ប្រសិនយើងពឹងផ្អែកលើគម្ពីរពិសិដ្ឋ (គម្ពីរសាសនាយេស៊ូ) គ្រប់យ៉ាងដោយមិនប្រើសុភវិនិច្ឆ័យរបស់យើងទេនោះ យើងអាចធ្លាក់ក្នុងបញ្ហា ។ ខ្ញុំសូមលើកយករឿងមួយមកអធិប្បាយដូចតទៅនេះ :-

កាលកន្លងទៅហើយ មានគ្រូបង្រៀនខាងសាសនាម្នាក់ មានអន្តេវាសិក (កូនសិស្ស) ពីរបីពាន់នាក់ ។ គ្រូនោះហ្មត់ចត់ណាស់ ហើយបាននិយាយចចេសថា ពាក្យសម្តីរបស់លោកគឺជាច្បាប់ ។

លោកបានសរសេរទុកនូវការបង្រៀនទាំងអស់ នៅក្នុងគម្ពីរសក្តិសិទ្ធរបស់លោក ហើយព្រមានកូនសិស្សរបស់លោកកុំអោយធ្វើអ្វីៗ ដោយមិនបានសំអាងលើគម្ពីរនោះ ។

ថ្ងៃមួយពេលដែលគ្រូនេះ និងអន្តេវាសិករបស់ខ្លួន កំពុងដើរឆ្លងកាត់ស្ពានតូចចង្អៀតមួយ គ្រូនោះក៏រអិលធ្លាក់ទៅក្នុងស្ទឹង ។

កូនសិស្សទាំងឡាយ ក៏ចាំបាននូវការបង្រៀនរបស់គ្រូ ហើយចង់អានគម្ពីរសក្តិសិទ្ធនោះ ដើម្បីកំណត់ដឹង នូវអ្វីដែលលោកបានបញ្ញត្តិ និងអ្វីដែលលោកអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើនៅពេលដែលគ្រូធ្លាក់ចូលទៅក្នុងទឹកដូច្នោះ។ គ្រូនោះក៏បានស្រែកហៅអោយជួយ ប៉ុន្តែអន្តេវាសិកទាំងឡាយនិយាយគ្នាថា ៈ"ចាំបន្តិចសិន១ ពួកយើងខ្ញុំចង់ដឹងនូវអ្វី ដែលលោកគ្រូបានសរសេរនៅក្នុងគម្ពីររបស់យើងអំពីស្ថានភាពបែបនេះ"។

ពិតមែនហើយ គ្រូនោះត្រូវបានលង់ទឹកស្លាប់ មុនពេលដែលពួកគេបានរកឃើញនូវការបង្ហាត់បង្រៀននោះ។

រឿងដូចគ្នានេះអាចកើតឡើងដល់យើង ប្រសិនបើយើងពឹងពាក់យ៉ាងងងឹតងងល់ លើគម្ពីរសក្តិសិទ្ធរបស់យើងគ្រប់ហេតុការណ៍ ។

ប្រជាជនត្រូវមានសិទ្ធសេរីភាព ដើម្បីបន្តនូវកិច្ចការ គ្រួសាររបស់គេស្របតាមប្រាថ្នារបស់ខ្លួនគេ និងអ្វី១ដែលមានប្រយោជន៍បំផុតចំពោះសង្គម និងស្របតាមភាពសមរម្យរបស់ខ្លួនផង ។ គេនឹងមិនធ្វើអំពើអាក្រក់ ដល់បុគ្គលណាមួយដោយទង្វើបែបនេះទេ។

សៀវភៅគម្ពីរទាំងនេះ បានត្រូវសរសេរជាយូរយាណាស់ហើយ មិនមែនសុទ្ធតែអាចមានចម្លើយត្រូវចំពោះបញ្ហាគ្រប់យ៉ាងដែលយើងប្រឈមមុខ សព្វថ្ងៃនេះបានទេ។

ពិតណាស់ អ្នកដឹកនាំសាសនាមួយចំនួនបកប្រែឡើងវិញអោយបាន

សមរម្យនូវគម្ពីររបស់គេ ដើម្បីរក្សាល្បឿនជាមួយនឹងរបកគំហើញផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រទំនើប ដែលពួកគេមិនអាចប្រកែកបានគឺ : ការវិវត្តពិភពដើមរបស់ពិភពលោកតួនាទីរបស់ស្ត្រី ការលើកលែងទោសចំពោះអំពើបាប និងវិសមភាព ក្នុងចំណោមមនុស្ស ។

ព្រះពុទ្ធសាសនាពិតជាគ្មានបញ្ហាបែបនេះទេ ព្រោះព្រះពុទ្ធមិនដែលបន្លឺវាចា អ្វីដែលអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ សព្វថ្ងៃមិនថាពិតនោះទេ ។ ហេតុផលមួយដែលថា ព្រះពុទ្ធសាសនារីករាលដាលទៅក្នុងពួកបញ្ញវន្តបច្ចុប្បន្ននេះគឺនៅត្រង់ថា វិធីសាស្ត្ររបស់ព្រះពុទ្ធគឺជា វិធីសាស្ត្រ ដែលជួយអោយវិទ្យាសាស្ត្ររកឃើញនូវការពិតអំពីខ្លួនយើង ។

តួយ៉ាងដូចជាព្រះពុទ្ធ និងអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រទាំងឡាយ រមែងសង្កេតឃើញនូវអ្វីៗជុំវិញខ្លួនគេ ដោយមិនលំអៀង ក្នុងគោលបំណងដើម្បីឃើញនូវវត្ថុទាំងឡាយទៅតាមសភាវៈពិត (**យថាភូត**) ។

គ្រាន់តែព្រះពុទ្ធអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ មិនត្រូវធ្វើអោយស្ញើចសរសើរ ឬធ្វើអោយមានឥទ្ធិពល ពីសំណាក់ជំនឿដែលគេកាន់មុនៗប៉ុណ្ណោះ ។

គ្មានបញ្ហាអ្វីដែលតំរូវអោយពួកគេគោរពយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់នោះទេ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់មិនដែល បានប្រកាន់នូវអ្វីៗ ដែលគេមិនអាចទទួលយក ដោយខ្វះហេតុផល និងបទពិសោធន៍ឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ហៅសាវ័កទាំងអស់អោយមកហើយមើលដោយខ្លួនឯង (**ឯហិបស្សិកោ**) ។ ហើយមិនអោយ

ជឿ ក្នុងជំនឿទាំងងងឹតងងល់ទេ ។

ពុទ្ធសាសនិកទាំងឡាយ មិនត្រូវបានធ្វើអោយស្រពិចស្រពិល ដោយពលវសទ្ធាដែលរំជើបរំជួលចិត្ត និងបីតិសាសនាឡើយ ។ ប៉ុន្តែសង្កេតមើលបាតុភូតទាំងអស់ ដោយស្ងប់ស្ងៀម និងដោយវិចារណញ្ញាណ ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា មិនបានលើកទឹកចិត្តអោយជនទាំងឡាយ ធ្វើជាអ្នកខាតងប់ងល់ខាងសាសនាទេ ។

ថែមទាំងមិនអោយប្រកាន់ជាតិសាសន៍ និងផ្តន្ទាទោសដល់សាសនាដទៃៗដែលមាននៅសព្វថ្ងៃនេះផង ។

តំរូវការដំបូងក្នុងការប្រតិបត្តិព្រះពុទ្ធសាសនា គឺមិនទាន់អោយជឿ ប៉ុន្តែត្រូវមានការយល់ដឹង ។

ក៏ដូចជារបកគំហើញ វិទ្យាសាស្ត្រមួយដែរ គឺនរណាក៏អាចសួរបានដោយសេរី នូវសុពលភាព នូវអ្វីដែលបានប្រកាស ពីរបកគំហើញនោះ ។

ជាលទ្ធផលបើទោះជា ២៥សតវត្សទៀតក៏ដោយ ក៏ពុទ្ធសាសនិកគ្មានបញ្ហាអ្វីត្រូវផ្ទៀងផ្ទាត់ឡើងវិញ ជាមួយរបកគំហើញផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រថ្មីៗនេះដែរ ។ ហើយយើងក៏មិនបានប្រឌិត នូវការប្រកាសទាំងនេះទេ ។ យើងមានសច្ចពុទ្ធភាសិតនៅក្នុងសូត្រនានា ដូចជាកាលាមសូត្រ ដើម្បីជាភស្តុតាងថាយើងមិនបានធ្វើការប្រកាស មិនត្រឹមត្រូវ ស្តីពីកិត្តិគុណរបស់ព្រះពុទ្ធអង្គទេ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ។

ពុទ្ធសាសនិកទាំងឡាយ មិនតំរូវអោយសរសេរឡើងវិញ នូវច្បាប់បញ្ញត្តិរបស់ព្រះពុទ្ធទេ នៅពេលត្រូវប្រកួតប្រជែងដោយអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ ។

ក៏ប៉ុន្តែច្បាប់បញ្ញត្តិនេះ បញ្ជាក់ថាយើងមិនអាចប្រៀបពុទ្ធសាសនា និងវិទ្យាសាស្ត្របានងាយៗឡើយ ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា បានផ្តល់នូវមូលធាតុសំខាន់ដល់វិទ្យាសាស្ត្រ ព្រោះសាសនាបានផ្តល់នូវនិយាមសីលធមិ ចំពោះជីវិតរបស់យើង។ ព្រះពុទ្ធសាសនាសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើចិត្ត ។ ដូចជាមេត្តា និងករុណា សំរាប់ជាសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ដើម្បីបំបាត់នូវសេចក្តីទុក្ខទាំងឡាយរបស់អ្នកដទៃ។ ដើម្បីរស់នៅក្នុងជីវិតប្រាសចាកទោស រួមមកបញ្ហាទាំងនេះគឺហួសពីការយកចិត្តទុកដាក់របស់វិទ្យាសាស្ត្រដោយពិត។ សូមគ្រាន់តែជូនជាឧទាហរណ៍ដូចនេះគឺៈ

ពុទ្ធសាសនិកទាំងឡាយ មិនអនុញ្ញាតិអោយមានការសំលាប់សត្វ និងការពន្លូតកូន ក៏គ្មានរឿងអ្វីដែលអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ អាចជំទាស់ទៅនឹងតំរូវការរបស់គេ នៅក្នុងសង្គមទំនើបនេះដែរ។ ច្បាប់បញ្ញត្តិទាំងឡាយរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធបានប្រាប់យើងច្បាស់ អំពីវិសាលភាពនៃសកលលោក។ ហើយការអភិវឌ្ឍន៏ខាងជាតិពន្ធុ។ អ្នកដឹកនាំសាសនាមួយចំនួន បានខិតជិតរដ្ឋាភិបាលរបស់គេ ដើម្បីរារាំងមិនអោយមាននូវជាតិពន្ធុនេះ។ ចុះមតិពុទ្ធសាសនាអំពីពន្ធុកម្ម យ៉ាងដូចម្តេច ?

ពុទ្ធសាសនា តែងតែជំរុញអោយមនុស្សចេះប្រើប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន។ ហើយព្រះពុទ្ធសាសនា ក៏មិនដែលព្យាយាមដាក់សម្ពាធ ទៅលើគំហើញរបស់អ្នកវិទ្យាសាស្រ្តទាំងនោះដែរ។

ប្រសិនបើអ្នកវិទ្យាសាស្រ្ត ធ្វើអ្វីមួយជាគុណវិសេស ហើយមិនមែនជាបញ្ហាអសីលធម៌ទេ យើងគួរទុកអោយពួកគេ បន្តធ្វើការស្រាវជ្រាវចុះ ។ ប្រសិនបើអ្នកវិទ្យាសាស្រ្តទាំងឡាយអាចធ្វើការងារ របស់អាទិទេពបានអ៊ីចឹង មនុស្សគ្មានរឿងអ្វី ត្រូវចុះចាញ់អាទិទេពទេ។ ហើយនៅក្នុងករណីខ្លះ មិនមានអ្នកវិទ្យាសាស្រ្តណា អាចប្រឆាំងនឹងច្បាប់ធម្មជាតិ របស់វត្ថុទាំងឡាយដែលព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់អោយឈ្មោះថាធម៌នោះឡើយ។ ដូច្នេះ អ្នកវិទ្យាសាស្រ្តទាំងឡាយ មិនអាចធ្វើហួសព្រះធម៌នេះបានទេ។ **ឧទាហរណ៍ៈ** មិនមានអ្នកវិទ្យាសាស្រ្តណា អាចធ្វើអោយព្រះអាទិត្យ និងព្រះចន្ទរះនៅក្នុងពេលតែមួយបានឡើយ។

ក្នុងនាមជាពុទ្ធសាសនិក មិនមានហេតុអ្វីសំរាប់យើង ដើម្បីជំទាស់ទៅនឹងរបកគំហើញ របស់អ្នកវិទ្យាសាស្រ្តទាំងនោះទេ ។ អ្នកវិទ្យាសាស្រ្តទាំងឡាយ មិនពឹងពាក់លើអាទិទេព ឬសាសនាដើម្បីរកអ្វីមួយឡើយ។

ពួកគេប្រើប្រាជ្ញាផ្ទាល់របស់គេ ដើម្បីធ្វើការជាមួយនឹងធម្មជាតិ។ យើងត្រូវតែមានសេរីភាព ដើម្បីយល់ដឹង នូវវត្ថុទាំងឡាយ អោយបានសមរម្យ។

ព្រះពុទ្ធទ្រង់បានចាត់ទុកយើងថាជាមនុស្សដែលមានចិត្ត និងសមត្ថភាពខាងគំនិតប្រាជ្ញាស្មារតី ។ លោក **ក្រីស្នា មូរធី** (Krishna Moorthy)ជាអ្នកទស្សនវិជ្ជា ដែលត្រូវបានគេគោរពយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ និងជាអ្នកដែលមិនកាន់សាសនាណាមួយនោះ បានមានប្រសាសន៏ថា : ជនណាដែលមិនដឹងពីរបៀបគិតហើយខ្ចីគំនិតពីអ្នកដទៃដូច្នេះគេហៅអ្នកនោះថា ជាមនុស្សវណ្ណៈទី ២ ។

ជនទាំងឡាយណាដែលមានចិត្ត ត្រូវតែគិត និងព្យាយាមយល់នូវរឿងរ៉ាវទាំងឡាយដោយវិចារណញ្ញាណ ដោយមិនចាំបាច់ពឹងពាក់លើអព្ភូតហេតុនានា និងជំនឿទាំងងងឹតងងល់នោះឡើយ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បានមានព្រះបំណង ត្រួសត្រាយផ្លូវសំរាប់យើងដើម្បីគិត ហើយតាមរយៈការយល់ដឹងនេះ យើងគង់រកឃើញនូវអ្វីត្រូវធ្វើ និងអ្វីដែលមិនត្រូវធ្វើ ។

ព្រះអង្គមានព្រះបំណង បង្រៀនយើងអោយចេះពីរបៀបគិត និងរបៀបយល់ដឹង តាមរយៈការពិសោធ និងរបៀបធ្វើការនោះៗ ។ គឺព្រះអង្គ ចង់អោយយើងសិក្សាអនុវត្ត និងធ្វើពិសោធន៏ មើលសិន ទ្រង់មិនបានធ្វើអោយយើង ជឿអ្វីៗទាំងងងឹតងងល់នោះទេ ។

មនុស្ស និងសាសនា

នៅពេលដែលមនុស្ស បានគិតដល់ជីវិតរបស់គេជាលើកដំបូង ពេលនោះមិនទាន់មានសាសនានៅឡើយទេ។ តាមរយៈបទពិសោធន៍ ពួកគេបានដឹងនូវគ្រោះថ្នាក់ នៃសភាពឃោរឃៅ សេចក្តីក្រោធ និងសេចក្តីឈ្នានីសជាដើម ទាំងនេះ ជាចរិតពីធម្មជាតិ ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត គេក៏បានដឹងនូវសារសំខាន់ នៃមេត្តា ករុណា សប្បុរសធម៌ ការព្រមព្រៀងគ្នា ខន្តី និងការអត់អោនអធ្យាស្រ័យផងដែរ ។ ចរិតលក្ខណៈទាំងនេះ មិនមែនអាទិទេព ឬបុគ្គលមានឫទ្ធិណាមួយជាអ្នកផ្តល់អោយទេ ។ ប៉ុន្តែគឺជា ផលពីធម្មជាតិ នៃឥទ្ធិពលទៅវិញទៅមកនៃវិញ្ញាណទាំងប្រាំរបស់យើង ។ នៅពេលដែលវិញ្ញាណទាំងនេះ ធ្វើអន្តរកម្មរវាងគ្នាទៅវិញទៅមក វិញ្ញាណទី៦ គឺចិត្ត ក៏បានកើតឡើង។ ពេលនោះតាមរយៈបទពិសោធន៍ បុព្វបុរសរបស់យើង ក៏បានយល់នូវគ្រោះថ្នាក់ នៃទង្វើអវិជ្ជមាន និងសារៈសំខាន់នៃទង្វើវិជ្ជមាន ។

ពួកគេបានអភិវឌ្ឍ ទ្រឹស្តីមនុស្សនិយមជំនួសអោយសាសនាគឺៈ ការរស់នៅក្នុងភាពចុះសំរុងគ្នា ជាមួយនឹងមិត្តភ័ក្តរបស់គេប្រកបដោយបញ្ញាសហប្រតិបត្តិការ និងអនុវត្តនូវការអត់អោនអធ្យាស្រ័យដល់គ្នា។ ហើយនិងជៀសវាងការធ្វើអំពើអាក្រក់ អំពើអសីលធម៌ និងរឿងរ៉ាវសាហាវយង់ឃ្នងនានា។ នេះគឺពាក្យថា "**មនុស្ស**"។

ហេតុនេះហើយ ទើបគេបានអធិប្បាយពន្យល់នូវទស្សនៈ សួគ៌ និង នរកដោយពង្រីកនូវបទពិសោធន៍ បច្ចុប្បន្នរបស់គេ ខាងផ្នែកសន្តិភាព សេចក្តីសុខ និងសេចក្តីទុក្ខ មិនចេះចប់មិនចេះហើយនោះ។ នៅពេលពួកគេបានអភិវឌ្ឍ នូវគុណធម៌ទាំងនេះ យោងទៅតាមចំណេះដឹង របស់គេនាពេលនោះហើយពួកគេបានដឹងថាមាន**ញាណសក្តិ**សាកលមួយ ដែលអាចដឹងនូវបញ្ហាជីវិតគ្រប់យ៉ាង បានដោយហ្មត់ចត់ ។

ឯអ្នកមានព្យាយាមសំរេចបានចំណេះដឹង ដល់កំរិតនេះនៅប្រទេសឥណ្ឌាសម័យបុរាណ មុនសម័យពុទ្ធកាលគេបានអោយឈ្មោះនោះថា **សក្តិ (Shakti)** ហើយគេបានចាប់ផ្តើមគោរព សក្តិនេះតរៀងមក។ ដោយសារតែមានរឿង ជាប់ទាក់ទងដូច្នេះហើយ ទើបពួកគេត្រូវបានគេហៅថា **អ្នកគោរពបូជាសក្តិ (Shakti Worshipper)** ។

បន្ទាប់ពីការគោរពសក្តិ អស់អំឡុងពេលដ៏យូរមក ពួកគេក៏បានលើកតំកើងជាតួអង្គពុទ្ធិសាកល ហើយបានគោរពបូជា ដូចជា "**អាទិទេព**"មួយអង្គ។

អ្នកទស្សនវិជ្ជាសញ្ជាតិអាមេរិកដ៏ល្បីល្បាញម្នាក់ គឺលោកសាស្ត្រាចារ្យ **ហ្វាយ ហែត (White Head)** បានអះអាងថា : ដំបូងមនុស្សជាអ្នកបង្កើតអាទិទេព ហើយក្រោយមក ទើបអាទិទេពបង្កើតមនុស្សវិញ។ ទស្សនៈអាទិទេព ដំបូងត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅ ក្នុងចិត្តរបស់មនុស្សហ្នឹង

ឯង មិនមានអ្វីផ្ទុយពីនេះឡើយ ។ ក្រោយមកការអភិវឌ្ឍក៏ចេះតែមានច្រើនឡើងៗ រហូតបានធ្វើបដិរូបកម្មឡើង រួចហើយផ្តល់នូវបដិរូបកម្មនោះដល់បុគ្គលិកកម្មរបស់មនុស្សវិញ ។

ដូច្នេះហើយបានជាតួអង្គអាទិទេពរបស់សាសនាជាច្រើន ត្រូវបានគេចាត់ទុកថា ជាតួអង្គនៅមានការច្រណែនឈ្នានីស គំនុំ ការបំផ្លាញ និងងាយធ្លាក់ទៅរកផ្លូវកាមគុណ។ ទោះបីជាអាទិទេពទាំងនោះ ត្រូវបានបញ្ញត្តិថា ដូចជាឪពុកចេះអាណិតស្រលាញ់ ចេះលើកលែងទោស និងត្រឹមត្រូវក៏ដោយ ។

ចិត្តមនុស្សស្មានមិនត្រូវ

ព្រះសង្ឃ ៣អង្គ បាននិមន្តចេញទៅព្រៃ ដើម្បីធ្វើកម្មដ្ឋាន ហើយបានព្រមព្រៀងគ្នាថា មិននិយាយរកគ្នាស្ថិតក្រោមបរិយាកាសមួយ រហូតដល់ពួកគេ(ព្រះស្ឃ) បានសំរេចនូវការចំរើនខាងប្រាជ្ញាស្មារតី ឬភាពជាអ្នកសប្បុរស ។ បន្ទាប់មក ព្រះសង្ឃ ៣អង្គនោះក៏បានចាប់ផ្តើមធ្វើភាវនា។

ក្នុងខណៈពេលដែលលោកកំពុងបានធ្វើភាវនា ស្រាប់តែព្រះសង្ឃមួយអង្គនិយាយថា លោកភ្លេចបិទទ្វាបន្ទប់របស់លោកហើយមិនដឹងជាមានអ្វីកើតឡើងនៅទីនោះទេ ។

ពេលនោះ ព្រះសង្ឃមួយអង្គទៀតក៏បានមានថេរដីកាថា "យើងបានព្រមព្រៀងគ្នាថា មិននិយាយរកគ្នាទេ ចុះដូចម្តេច បានជាលោកនិយាយដូច្នេះ" ។

ព្រះសង្ឃអង្គទី៣ ក៏បាននិយាយដោយអំនួតថា "តាមពិត ខ្ញុំមិនដែលនិយាយរឿងរ៉ាវតូចតាចដូចនេះទេ ។ ហេតុអ្វីបានជាលោកទាំងពីរ មិនអាចនៅស្ងៀមដូចជាខ្ញុំ ?" ។

នេះជាធម្មជាតិនៃចិតរបស់មនុស្ស ។ មិនដឹងថាមូលហេតុអ្វី យើងបានសំរេចចិត្តត្រូវធ្វើការងារហើយ ក្រោយមកយើងបែរជាត្រលប់មករកចរិតនិងទំលាប់ពីធម្មជាតិទៅវិញ ។

ហេតុដូច្នេះហើយ បានជាលំបាកសំរេចចិត្តរបស់ខ្លួន ដើម្បីធ្វើ ឬ

មិនត្រូវធ្វើនូវវត្ថុដ៏ជាក់លាក់ណាមួយនោះ ។

ការបង្រៀនប្រការដែលល្អ យើងត្រូវបញ្ជូនកូន១ របស់យើងអោយទៅរៀន នៅមហាវិទ្យាល័យ សាកលវិទ្យាល័យ និងថែមទាំងអោយពួកគេទៅរៀននៅសាលាឈ្នួលទៀតផង ។ ប៉ុន្តែ ពួកគេអាចរៀនយកនូវរឿងរ៉ាវដែលអាក្រក់ទាំងអស់បានយ៉ាងងាយ ដោយមិនបាច់មានការបង្ហាត់បង្រៀន ឬក៏ទៅសាលារៀនដែលឥតបង់ថ្លៃហ្នឹងតែម្តង !

បច្ចុប្បន្ន នៅក្នុងសង្គមទំនើប ប្រជាជនជួបប្រទះនូវបញ្ហាលំបានជាច្រើន ក្នុងការរក្សាសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្ស ។ ប៉ុន្តែ ធម្មជាតិនៃសត្វរបស់ពួកគេបែរជាងាយស្រួលដាស់តឿនក្រើនរំលឹកទៅវិញ ។ ទាំងរបៀបឫកពាដែលមនុស្សយើងប្រព្រឹត្តធ្វើសព្វថ្ងៃទាំងរបៀបដែលគេស្លៀកពាក់ និងអ្វីដែលពួកគេធ្វើបានធ្វើអោយពួកគេភ្លេចនូវតំលៃ និងវិន័យសីលធម៌ របស់មនុស្សខ្លួនឯង ។

នៅក្នុងអតីតកាល មនុស្សបានថែរក្សានូវសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ខ្លួនដោយអនុវត្តតាមវប្បធម៌របស់ខ្លួន និងរបៀបរស់នៅគឺ : គេប្រកាន់យកសន្តិភាពការចុះសម្រុងគ្នា ការសាមគ្គី និងការយោគយល់គ្នា ។

បច្ចុប្បន្ន ពេលយើងអានកាសែត ពតិមានប្រចាំថ្ងៃ (daily newspaper) យើងអាចឃើញចំនុចពតិមានជិត ៩០% ដែលគួរអោយខ្មាសអៀន ឃោរឃៅអាក្រក់ អសីលធម៌ មានអំពើហិង្សា និងការកាប់សំលាប់

បង្ហូរឈាមគ្នា ។ **ឧទាហរណ៍ :** ក្មេងអាយុតែ ៦ឆ្នាំសោះហ៊ានបាញ់សំលាប់សិស្សនៅក្នុងសាលារៀនទៅហើយ។ ពួកគេបានរៀនយកនូវរឿងរ៉ាវដ៏អាក្រក់ទាំងនេះតាមគ្រឿងផ្សាយពតិមានជាពិសេសទូរទស្សន៍។

ក្មេងៗចូលចិត្តយកតំរាប់តាមនូវអ្វីដែលមនុស្សចាស់ធ្វើ ជាពិសេសគឺអ្វីដែលពួកគេឃើញនៅតាមកញ្ចក់ទូរទស្សន៍នេះឯង ។ ប៉ន្តែយើងត្រូវចេះបែងចែក រឿងនេះអោយបានត្រឹមត្រូវ ។

ពតិមានដែលយើងទទលបាន ពីគ្រឿងផ្សាយដូចជា វិទ្យុ ទូរទស្សន៍ កាសែត ទស្សនាវដ្តី ជាដើម វាមានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងណាស់សំរាប់យើង ។ ព្រោះវាបានបង្ហាញយើងនូវចំនុច ដែលយើងអាចស្រូបយកបានដ៏ប្រសើរបំផុតពីបញ្ហាជីវិតរបស់យើង ។ ក៏ប៉ុន្តែមនុស្សមិនហ្មត់ចត់គ្មានសាសនា រមែងកេងប្រវ័ញ្ចយកផលប្រយោជន៍ពីចំនុចខ្សោយរបស់យើង ហើយលើកតំកើងនូវវប្បធម៌ពាលាអាវ៉ាសែរបស់យើងទៅវិញ ។ ចំនុចត្រង់ហ្នឹងហើយ ដែលយើងត្រូវប្រយុទ្ធប្រឆាំងនោះ មិនមែនប្រឆាំងនឹងគ្រឿងផ្សាយពតិមាននោះទេ ។

សេរីភាព ក្នុងការជ្រើសរើស

គំនិតយល់ខុស និងគំនិតភ្ញាក់ផ្អើលជាទូទៅរមែងកើតមាននៅក្នុងចំនោមពុទ្ធសាសនិកទាំងឡាយ។ នៅក្នុងនោះឪពុកម្តាយ មិនមានទំនួលខុសត្រូវ និងមិនបានធ្វើអោយជាក់ច្បាស់ថា បុត្រធីតារបស់ពួកគេរៀនយកនូវឱវាទ ឬព្រះធម៌ដ៏ប្រសើរ ទាំងនៅជាពុទ្ធសាសនិកផងទេ ។

ជារឿយៗ ពួកគេប្រកាសដោយមោទនភាពថា : គេបានផ្តល់សិទ្ធិសេរីភាព ដល់បុត្រធីតារបស់គេដើម្បីជ្រើសរើសសាសនាដោយខ្លួនគេផ្ទាល់ ទោះបីជាពួកគេនៅក្មេងក៏ដោយ ។ នេះជាឥរិយាបថមួយដែលមានកំហុសឆ្គងយ៉ាងធ្ងន់ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បានសំដែងសង្កត់បញ្ជាក់យ៉ាងមាំ ទៅលើរឿសគល់នៃអំពើបាបមួយ ក្នុងចំណោមអំពើបាបទាំងឡាយ ដែលមាននៅក្នុងមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

គួរអោយកត់សំគាល់ផងដែរថា ប្រសិនបើបុគ្គលជាអ្នកទទួលខុសត្រូវដូចជាឪពុកម្តាយ ទុកអោយអ្នកដទៃធ្លាក់ទៅក្នុងមិច្ឆាទិដ្ឋិ ឪពុក ឬម្តាយនោះ គឺខុសប្រាសចាកគន្លងសីលធម៌ ហើយត្រូវបង់ខាតជាច្រើន ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បានប្រកាសយ៉ាងច្បាស់ថា : ឪពុកម្តាយជាអ្នកមានទំនួលខុសត្រូវដ៏ធ្ងន់ចំពោះបុត្រធីតារបស់ខ្លួន ។ ដោយឃើញថា បុត្រធីតាទាំងនោះ មិនត្រូវបានអោយដឹកនាំ ទៅរកផ្លូវខុសឃ្លាតចាកពីផ្លូវត្រូវ

និងមិនអោយបណ្តុះបណ្តាលពួកគេ ទៅរករបៀប មនុស្សចាស់នោះទេ ។

ឪពុកម្តាយទាំងឡាយ រមែងគិតខុសថាការផ្តល់សេរីភាពខាងការជ្រើសរើស មានន័យថាបានអើពើ ចំពោះទំនួលខុសត្រូវខាងស្មារតីរបស់ខ្លួនចំពោះបុត្រធីតាទាំងនោះហើយ។ ពួកគាត់ (ឪពុកម្តាយ)ថែមទាំងអាចត្រូវបានគេចោទប្រកាន់ ពីគោលបំណងស្វែងរកឡេស ចំពោះកោសជ្ជភាពរបស់ខ្លួនទៀតផង ។ ព្រោះថា ភារកិច្ចនៃការចិញ្ចឹមបីបាច់អប់រំកូន បើយោងទៅតាមផ្លូវធម៌ មិនមែនជារឿយងាយស្រួលទេ គឺតម្រូវអោយមានការបូជាតបគុណវិញ ។

✶ ពួកគេលាងជម្រះដៃរបស់ពួកគេ ហើយលាក់បាំងនូវគំនិតខុសនៅខាងក្រោយហើយថា ព្រះពុទ្ធសាសនាបណ្តោយអោយមនុស្សជឿតាមជំនឿគ្រប់យ៉ាងដោយខ្វះវិចារណញ្ញាណ ។

ក្មេងដែលមិនទាន់ពេញវ័យ និងជាពិសេស គឺក្មេងពេញវ័យហើយហ្នឹងតែម្តង គឺងាយស្រួលត្រូវបានគេធ្វើអោយទោរទន់ទៅរកការសន្យាដែលគ្មានតំលៃ ។

យើងជាឪពុកម្តាយ ត្រូវតែការពារទប់ទល់បញ្ហានេះ ដោយការណែនាំប្រាប់ផ្លូវ ឬដាស់ចិត្តពួកគេ ដើម្បីស្វែងរកសេចក្តីសុខ លុះអវសាន ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បានចំណាយពេល ៤៥ព្រះវស្សា ដើម្បីរារាំងនូវមិច្ឆាទិដ្ឋិនេះនៅក្នុងប្រព័ន្ធសាសនានានាមិនតិចជាង ៦២សាសនាទេ ។

នៅក្នុងពេលណា១ក៏ដោយ ព្រះពុទ្ធមិនដែលត្រាស់ថា រឿងនេះ "**ត្រឹមត្រូវ**" ត្រូវកាន់តាមជំនឿបែបនេះ ឬបែបនោះទេ ។ អ្វីដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់បានត្រាស់នោះ គឺខុសទាំងស្រុង ទៅនឹងការល្បួងចិត្ត ដែលគ្មានទោសកំហុសអោយធ្លាក់ទៅក្នុងជំនឿខុស ដែលមានតែការសន្យា តែគេមិនបានអោយតំលៃតាមរយៈការស៊ើបអង្កេតនោះឯង ។

ពិតណាស់ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់មិនអនុញ្ញាតអោយ សាវ័ករបស់ព្រះអង្គដុត ឬជ្រមុជទឹកនរណាម្នាក់ដែលមិនបានជឿតាមព្រះអង្គអោយស្លាប់នោះទេ ។

សេរីភាពនេះ គឺខុសគ្នាពីពាក្យដែលថាព្រះពុទ្ធបានបណ្តោយឱ្យបុគ្គលគ្រប់រូបធ្លាក់ទៅនរក តាមគន្លងរបស់ព្រះអង្គស្រឡះទៅវិញ ។

ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធ បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីបុគ្គលដែលមានជំនឿខុស ហើយចេះតែបន្តមានទុក្ខក្នុងវដ្តសង្សារអស់រយៈពេលច្រើនហួសគណនា ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សំដែងដែរថា យើងមានសំណាងណាស់ដែលកើត ក្នុងស្ថានដែលយើងអាចរៀនទូវព្រះធម៌ ហើយដើរតាមផ្លូវដែលនាំទៅរកការសង្គ្រោះ ដល់ទីបំផុតបាន ។

ក្មេង១ដែលកើតមកចំពោះយើង ហើយសង្ឃឹមថាត្រូវបានផ្តល់ឱកាសគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីបានក្លាយខ្លួនទៅជាពុទ្ធសាសនិកដ៏ល្អ និងមានបញ្ញា ។ ប្រសិនបើយើងមិនបានឆក់យក ឱកាសដ៏កម្រនេះ ដើម្បីទាញយកញផល

ប្រយោជន៏ពីព្រះធម៌ និងបណ្តុះនិស្ស័យខាងព្រះធម៌នេះ ទៅដល់ក្មេងៗ ជំនាន់ក្រោយរបស់យើងទេ យើងនឹងបរាជ័យក្នុងទំនួលខុសត្រូវរបស់យើង ប្រៀបដូចជាសត្វស្វា ដែលបោះចោលនូវត្បូងពេជ្រ ព្រោះហេតុវាមិនបាន ដឹងពីតម្លៃនៃដុំពេជ្រនោះ ដូច្នោះឯង ។

ដូចដែលខ្ញុំបានពន្យល់ពីខាងដើមហើយថា សាសនាមានសច្ចៈនេះ បាន ក្លាយជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃវប្បធម៌របស់យើង នៅក្នុងអាស៊ី ហើយបាន សូនយកនូវព្រលឹងរបស់យើងតាមវិធីដ៏ល្អិតល្អន់ ។ ប្រសិនបើយើងខ្លួនឯង មិនយល់នូវវប្បធម៌ដ៏ស្រស់បំព្រងនេះទេ ព្រោះហេតុយើងខ្វិលរៀនសូត្រ រួចហើយចាប់យក នូវវប្បធម៌ឆើតឆាយថ្មីស្រឡាង ប៉ុន្តែមិនល្អគ្មានខ្លឹម សារទេនោះ យើងនឹងបង់ថ្លៃ ក្នុងការបាត់បង់បុត្រធីតារបស់យើង និង ប្រយោជន៏នៃសុខុម្មភាពរបស់យើង ។

យើងអាចសួរខ្លួនឯងផងដែរថា ហេតុអ្វីយើងកើតមកជាពុទ្ធសាសនិក ប្រសិនបើបំណងដើម ត្រូវធ្វើអោយយើងផ្លាស់ប្តូរចិត្តរបស់យើងអ៊ីចឹង ។ មិនមានចម្លើយណាមួយ គួសបញ្ជាក់ថា នរណាម្នាក់ទទួលសារភាពនូវ កំហុសក្នុងការធ្វើយើងអោយកើតមក ជាពុទ្ធសាសនិកទេ មែនឬ ?

មែនហើយ រឿងនេះពិតជាមិនត្រូវបំភ័យ និងគំរាមកំហែងលោកអ្នក ដោយនរក និងការដាក់បណ្តាសានោះទេ ប្រសិនបើលោកអ្នក ហ៊ានប្រើចិត្ត របស់ខ្លួនជំទាស់នោះ ។ ជាក់ស្តែង យើងមិនបង្កើតសេចក្តីភ័យខ្លាច នៅក្នុង

ខ្លួន របស់លោក-អ្នក ដោយនិយាយថា ប្រសិនបើបុត្រធីតារបស់លោក-អ្នក ស្តាប់ធម៌របស់សាសនាដទៃ ឬបរិភោគអាហារក្នុងពិធីបុណ្យគេ ឬប៉ះពាល់ដល់គម្ពីរធម៌របស់គេ បុត្រធីតាទាំងនោះ នឹងធ្លាក់ទៅនរកអស់មួយអនន្ត ដូច្នោះទេ !

ពុទ្ធសាសនិកទាំងឡាយ ត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយរកនូវសច្ចៈភាពនៅក្នុងសាសនាដទៃដោយសេរី ។ ទេនេះគឺគ្រាន់តែជាការលាតត្រដាងចំពោះលោក-អ្នកទុកជាមុន នូវភាពពិតនៃជីវិត ។

ជាឪពុកម្តាយគេ លោកអ្នកត្រូវតែរៀននូវព្រះធម៌ និងយល់នូវវប្បធម៌របស់ខ្លួន រួចហើយត្រូវធ្វើអោយជាក់ច្បាស់ថែមទៀត ។ ឯកូនចៅរបស់យើង ក៏ត្រូវបង្រៀនអោយបានពេញលេញអំពីវប្បធម៌នោះដែរ ។

ប្រសិនបើ បន្ទាប់ពីលោកអ្នក បានបំពេញនូវភារកិច្ច របស់លោកអ្នករួចហើយ ពួកគេ(កូនចៅ) ក៏បានជ្រើសរើសរកបរិយាកាសសង្គមងាយស្រួលនៅ ក្នុងសាសនាដទៃ ។ ដល់ពេលនោះ ចាំទុកបណ្តោយតាមចិត្តរបស់ពួកគេចុះ ។ នេះហើយជាអត្ថន័យ នៃពាក្យថា "**សេរីភាព**" នោះ ។

តើពាក្យនេះច្រើនហួសរហូតដល់យល់មិនកើតឬ ?

សាសនា និងអ្នកគិតសេរី

សព្វថ្ងៃនេះ សាសនាប្រើសំរាប់គ្រាន់តែសូត្រធម៌ និងគោរពបូជា និងមានការផ្លាស់ប្ដូរបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះ ។ ប៉ុន្តែ មិនសូវមានសកម្មភាព ខាងការបណ្ដុះចិត្តគំនិតទេ ។

យើងមិនអាចក្លាយជាអ្នកកាន់សាសនាពិតដោយគ្រាន់តែសូត្រធម៌ ឬក៏ធ្វើការគោរពបូជាប៉ុណ្ណោះទេ ។ ព្រោះគំនិត ដ៏ឃោរឃៅកាចអាក្រក់ គ្រោះថ្នាក់របស់យើង ទាំងអស់គ្នា គ្រប់ដណ្ដប់លើចិត្ត របស់យើងជាប្រចាំទៅហើយ ។

ជំនឿខ្វាក់ ក្នុងវត្តប្រតិបត្តិ អង្គុយសូត្រធម៌ម្នាក់ឯង មិនអាចធ្វើចិត្តអោយបរិសុទ្ធបានទេ ។

នៅក្នុងលោកនេះ មានអ្នកគិតសេរីជាច្រើន ដែលមិនជឿលើអាទិទេព សួគ៌ នរក កម្ម បដិសន្ធិ និងអត្ត ឬអាត្មននោះ ។

បញ្ហាទាំងនេះហើយ គឺជាកត្តាចោទរបស់សាសនាទាំងឡាយ ហើយជនទាំងនេះមិនជឿលើសាសនា ទាំងនោះទៀត ។

លោកអាស័រ ស៊ី ខ្លាក (Arthur c clark) ខាលសាហ្គែន (Carl sagan) ជីប៊ើន ណាត ស (G Bernard Shaw) គ្រីស្នា មួរធី (Krishna Moorthy) និងលោក ប៊ើតត្រេនទ៍ រុលសែល (Bertrand Russell) ជាដើម សូមរាប់ឈ្មោះ តែពីរនាក់ប៉ុណ្ណោះ ។ អ្នកទាំងនេះ សុទ្ធតែបដិសេធចោលនូវ

សាសនាជាប្រពៃណី ។ ប៉ុន្តែ ពួកគេជាមនុស្សល្អ ព្រោះគេមិនបានធ្វើឫកពារ ដូចមនុស្សឃោរឃៅទាំងពួងទេ ។

តាមពិតទៅ ជនមួយចំនួនដែលមិនកាន់សាសនា គឺមានលក្ខណៈប្រសើរច្រើនជាងជនដែលប្រកាសខ្លួន ពាក់ផ្លាកសាសនានានាទៅទៀត ។ ដោយដឹងថា រឿងរ៉ាវណាមួយអាក្រក់ គេក៏ជៀសវាងអំពើនោះ ។

ដោយដឹងនូវអានុភាពនៃមេត្តា គេក៏ខំចំរើន នូវសេចក្តីករុណាសាមគ្គីនិងមុទិតា និងខិតខំបំពេញនូវគុណធមិផ្សេងៗទៀត ដើម្បីរំដោះទុក្ខរបស់មិត្តភ័ក្តិ ដោយមិនរំពឹងគិតចង់បានរង្វាន់ពីអាទិទេព មិនចង់បានបដិសន្ធិដ៏ប្រសើរ បន្ទាប់ពីចុតិ ។ ប៉ុន្តែ ពួកគេជ្រាបតាមរយៈយល់ដឹងដោយបញ្ញាអំពីសាមគ្គីភាពជាសារវន្ត របស់មនុស្សលោកទាំងអស់ ។

យើងអាចនិយាយបានថា ពួកគេមានចិត្តជាអ្នកកាន់សាសនាច្រើនជាង ហើយពួកគេលើកតំកើងគោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សាសនា ថ្វីត្បិតតែពួកគេមិនបានកាន់ផ្លាកសាសនាក៏ដោយ ។

បុគ្គលដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាបាននៅជិតព្រះពុទ្ធ?

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មិនមានបំណងបង្កើតសាសនា គ្រាន់តែសំរាប់បុគ្គលមកធ្វើសក្ការៈបូជា និងសូត្រធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបានទ្រង់ថា : "សាវ័កទាំងឡាយណា ដែលដើរតាមតថាគតដោយកាន់ដៃ ឬកាន់ចីពររបស់តថាគត មិនអោយឈ្មោះថា នៅជិតនឹងតថាគតទេ ប្រសិនបើចិត្តរបស់គេមិនបរិសុទ្ធ"។

សាវ័កទាំងឡាយ នៅឆ្ងាយពីតថាគតរាប់យោជន៍ បើទោះជាមិនឃើញតថាគតក៏ដោយ តែប្រសិនបើគេធ្វើតាម ដំបូន្មានរបស់តថាគត និងរក្សានូវភាពបរិសុទ្ធនៅក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន សាវ័កនោះទើបឈ្មោះថា បាននៅជិតនឹងតថាគត ។ នេះគឺជាឥរិយាបថ របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

ព្រះអង្គទ្រង់មិនបានប្រាថ្នាចង់បន្លាចបុគ្គលណាមួយ ដោយបង្កើតនូវសេចក្តីភ័យខ្លាច ឬដោយការទាមទារអោយមានការចុះចាញ់ទាំងស្រុងចំពោះឫទ្ធិអំណាច របស់ព្រះអង្គឡើយ ។

ព្រះអង្គទ្រង់បានទូន្មានយើង អោយគោរពនូវបុគ្គលដែលគួរគោរពដោយមិនចាំបាច់គិតដល់សាសនា ឬជាតិសាសន៍របស់គេទេ ។ និងថែមទាំង អោយយើងគោរព ដល់បុគ្គលដែលមិនបានប្រកាសខ្លួនថាជាសមាជិករបស់សាសនាណាមួយផងដែរ ។

ប្រសិនបើយើងគិតថា ពួកគេគួរអោយគោរព យើងអាចគោរពពួកគេ

បាន ។

ចំណុចត្រង់នេះជាចំណុចដែលត្រូវ ហាមយើងមិនអោយព្យាម បញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកកាន់សាសនាណាមួយ ដោយការគំរាមកំហែង និងមិនអោយប្រកាន់ភេទ ជាតិ សាសន៍ របស់អ្នកដទៃ ។

ការប្រកាន់ភេទ និងការធ្វើនារុណកម្ម

យើងដឹងតាមពតិមាន ដែលយើងអានប្រចាំថ្ងៃថា ការប្រកាន់វណ្ណៈភាគច្រើនគឺស្ត្រីភេទហ្នឹងឯង ។ មិនថាឡើយតែនៅផ្ទះទេ ទោះជានៅកន្លែងធ្វើការក្តី ស្ត្រីទាំងនោះត្រូវបានគេរើសអើង យ៉ាងអាក្រក់បំផុត ។ សូម្បីនៅសាសនាក៏ដោយ ស្ត្រីទាំងឡាយត្រូវបានប្រយុទ្ធទាមទារសិទ្ធិយ៉ាងលំបាក ដើម្បីអោយគេគោរពក្នុងនាមជាមនុស្សដូចគ្នា ។

តួយ៉ាង ស្ត្រីទាំងឡាយត្រូវបានហាមឃាត់មិនអោយចូលទៅទីកន្លែងគោរពបូជា ក្នុងសាសនាជាច្រើន ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាសាស្ត្រាចារ្យ ខាងសាសនាជាដំបូងបង្អស់ ដែលបានបើកទ្វារសំរាប់ស្ត្រី អោយចូលទៅក្នុងជំនុំសង្ឃអោយធ្វើជាដូនជីពេញលក្ខណៈ ដើម្បីអនុវត្តភារកិច្ចខាងសាសនា ។

ត្រង់ហ្នឹង យើងអាចយល់នូវអ្វីដែលជាសេរីភាព ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រទានអោយដល់មនុស្សជាតិ ដោយមិនគិតពីភេទ ជាតិ ឬ សាសន៍នោះ ។

យើងកាន់សាសនារបស់យើងតាមរយៈ បញ្ញាយល់ដឹងនៃធម្មជាតិពិតរបស់គ្រប់យ៉ាងទាំងអស់ ។

ពុទ្ធសាសនាថែមទាំងមិនអោយប្រកាន់ នូវអ្វីដែលគេហៅថា អ្នកទោស ។ ព្រះពុទ្ធសាសនាបានស្គាល់ពីមនុស្សទោសយ៉ាងច្បាស់ថា ៖ យើងមិនអាចផ្លាស់ប្តូរចិត្តរបស់គេបានទេ ។ ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរចរិតមនុស្សកាច

ទណ្ឌកម្មមិនមែនជាដំណោះស្រាយឡើយ ។

ដូចសត្វដែលបង្ហឹកសំរាប់លេងសៀក ការឃុំឃាំងនៅក្នុងទ្រុងអោយនៅស្ងៀម ។ ព្រោះហេតុនោះសត្វទាំងឡាយ មិនមានអំណាចធ្វើអ្វីបានទេ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលវាមានសិទ្ធសេរីភាពឡើងវិញ វានឹងវិលត្រលប់ទៅរករបៀបជីវិតធម្មតាវិញដដែល ។ ព្រោះយើងមិនមានបំណងធ្វើអោយវាផ្លាស់ប្តូរចិត្តរបស់វាឡើយ ។

✍វិធីសាស្ត្ររបស់ព្រះពុទ្ធ ក្នុងការបញ្ចុះបញ្ចូលឧក្រិដ្ឋជន គឺត្រូវអប់រំពួកគេ អោយធ្វើការផ្លាស់ប្តូរចិត្ត ។

នេះទើបជាទង្វើ មិនមែនធ្វើដោយដាក់ទណ្ឌកម្មទេ ប៉ុន្តែដោយការអប់រំចិត្តនោះ អោយកាន់យកនូវវិន័យសីលធម៌ទៅវិញ ។ យើងដឹងថាយើងទាំងអស់គ្នាមានកំហុស ។ យើងមិនគួរព្យាយាមមើលរំលងបញ្ហាដោយនិយាយថា គ្មានអ្វីខុសនោះទេ ។

បុគ្គលដែលកាន់យក នូវសិក្ខាបទទាំងឡាយ រមែងសារភាពថាខ្លួនគេស្ថិតនៅក្រោមការមានកំហុសជានិច្ច ។ ម្លោះហើយ គេក៏អប់រំខ្លួនគេ មិនអោយធ្វើនូវអំពើអាក្រក់បែបនេះជាថ្មីទៀតទេ ។ ហ្នឹងហើយជាអត្ថន័យពិត នៃសិក្ខាបទ ។ នេះគឺជាវិធីសាស្ត្រដែលបង្ហាញដោយព្រះពុទ្ធ គឺមិនអោយមានការធ្វើ ទារុណកម្មទេ ។

ដាក់ទណ្ឌកម្មចិត្ត

មួយវិញទៀត ដោយបានឃើញថាបុគ្គលមួយចំនួន ធ្វើទារុណកម្មរាងកាយរបស់គេ ចំពោះទង្វើខុស របស់ខ្លួនជាដើម ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បានត្រាស់ថារាងកាយមិនមែនជាអ្នកទទួលខុសត្រូវចំពោះកំហុស ដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្តធ្វើនោះទេ ។ កាយមិនអាចធ្វើអ្វីបានទេ ចិត្តទេដែលប្រើកាយជាឧបករណ៍ដើម្បីបាននូវអ្វីៗ ដែលវាចង់បាននោះ ។

（គេទេ ជាអ្នកអូសទាញរទេះ ឬនង្គ័ល ឯរទេះ ឬនង្គ័លមិនដែលចេះអូសទាញគោឡើយ） ។

ព្រះពុទ្ធទ្រង់បានត្រាស់ថា "ប្រសិនបើយើងចង់ដាក់ទណ្ឌកម្មអ្វីមួយ ក៏ដាក់ចុះ តែយើងត្រូវដាក់ទណ្ឌកម្មចិត្តរបស់យើង មិនត្រូវដាក់ទោសលើរាងកាយទេ" ។ តើយើងអាចដាក់ទណ្ឌកម្មលើចិត្តយ៉ាងដូចម្តេច ?

នៅពេលយើងមានសេចក្តីច្រណែនឈ្នានីស ហើយយើងដឹងថា ការច្រណែនឈ្នានីសមិនល្អ យើងត្រូវព្យាយាមទប់កុំអោយមានសេចក្តីច្រណែនឈ្នានីសនេះ ។ នៅពេលយើងក្រោធខឹង ហើយយើងដឹងថា សេចក្តីក្រោធខឹងនេះ អាចបង្កើតអោយមានអំពើហឹង្សា ការកាប់សំលាប់គ្នា និងការចលាចលគ្រប់យ៉ាង យើងត្រូវព្យាយាមសង្កត់នូវសេចក្តីក្រោធនេះ ។

នេះជារបៀបដាក់ទណ្ឌកម្មចិត្ត ដើម្បីអប់រំចិត្ត មិនមែនធ្វើដោយ

កំលាំងអាជ្ញាទេ ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើតាមរយៈបញ្ញា និងការមិនអោយនូវអ្វីៗ ទៅតាមតម្រូវការរបស់ចិត្តហ្នឹងឯង ។

✍ យើងត្រូវតែធ្វើម្ចាស់ការ លើចិត្តរបស់យើង យើងមិនត្រូវបណ្តោយអោយចិត្តគ្រប់គ្រងលើសកម្មភាពរបស់យើងទេ ។

យើងត្រូវតែរក្សា នូវភាពបរិសុទ្ធទុកក្នុងចិត្ត ពុំនោះសោតទេ ទោះជានៅផ្ទះក្តី នៅក្នុងសង្គមក្តី ឬនៅកន្លែងដែលយើងធ្វើការក្តី យើងនឹងបង្កើតអោយមានសេចក្តីក្រោធខឹង សេចក្តីច្រណែនឈ្នានីស អមិត្តភាព សេចក្តីភ័យខ្លាច និងអសន្តិសុខ ដែលមិនត្រឹមតែរំខាន ដល់ខ្លួនយើងប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងរំខានដល់អ្នកដទៃផងដែរ ។

យើងហាត់ពត់លត់ដំខ្លួនយើង ដោយការរក្សាសីល ឬ សិក្ខាបទនានា ។

ធ្វើដូចនេះគង់ក្លាយទៅជាទំលាប់បាន ។

ហេតុនេះហើយ បានជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់នៃយើង ទ្រង់បានចាប់ផ្តើមនូវការផ្សព្វផ្សាយសាសនា របស់ព្រះអង្គដោយអប់រំសាវ័កទាំងឡាយអោយស្ថិតនៅក្នុងសីលរួមមានទាំងច្បាប់ វិន័យឬសិក្ខាបទទាំងឡាយផង ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

វាជារឿងលំបាក ដើម្បីនិយាយថាជនទាំងឡាយ អាចរកឃើញនូវសេចក្តីពិតដ៏ក្រៃលែងនៅក្នុងសាសនាដទៃ ដែលថាគេមិនអាចរកឃើញនៅក្នុងព្រះធម៌របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះឡើយ ។

ចប់

មរតកកំណាព្យ

កូនខ្មែរចេះភាសាបរទេស

គួរកុំប្រហែសធ្វេសអោយសោះ

គួរស្រូបវិជ្ជាសាស្ត្រនោះៗ

ហើយប្រែចំពោះជាខ្មែរទៅ ។

ដើម្បីអោយខ្មែរមានក្បួនច្បាប់

សំរាប់សិក្សាចេះជ្រាលជ្រៅ

ធ្វើអោយជាតិយើងមានសៀវភៅ

សំបូរគ្រប់ផ្លូវតាមត្រូវការ ។

សៀវភៅក្បួនច្បាប់ជាតិដទៃ

មានច្រើនក្រាស់ក្រៃគ្រប់តម្រា

ជាតិគេមិនខ្វះក្បួនសិក្សា

សិល្បវិជ្ជាសម័យថ្មី ។

បើភាសាខ្មែរ ខ្មែរងាយអាន

មើលឆាប់ស្គាល់យល់សេចក្តី

ហេតុនេះគួរយើងយល់ខំឃ្មាតខ្មី

សាងក្បួនថ្មីៗជាខ្មែរអើយ ។

(ដកស្រង់ពីសៀវភៅ **ណាប៉ូឡេអុងមហារាជា**)

របស់លោកសាស្ត្រាចារ្យ **ខិម ណាត្រី**